

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA**

**MOKESČIŲ UŽ APLINKOS TERŠIMĄ SURINKIMAS,
SKIRSTYMAS IR PANAUDOJIMAS**

2005 Birželis

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

MOKESČIŲ UŽ APLINKOS TERŠIMĄ SURINKIMAS, SKIRSTYMAS IR PANAUDOJIMAS

2005 m. birželio 30 d. Nr. 2020-7-83
Vilnius

IŽANGA

Aplinkos apsauga glaudžiai susijusi su ekonomikos plėtra. Viena vertus, ekonomikos plėtra reikalauja daugiau gamtos išteklių ir sukelia daugiau vandens, oro ir žemės taršos. Kita vertus, stipri ekonomika turi daugiau išteklių ir galimybių naudoti švaresnes technologijas bei geriau spręsti aplinkos apsaugos klausimus.

Žmonių ūkinė veikla vis labiau lemia gamtinės aplinkos pokyčius, todėl vienas iš svarbiausių tikslų yra suderinti ūkio plėtrą, racionalų gamtinių išteklių naudojimą ir gamtinės aplinkos išsaugojimą. Lietuvos Respublikos ekonomika, pereinamuoju restruktūrizavimo laikotarpiu patyrusi nuosmukį, šiuo metu auga sparčiau negu kai kurių kitų ES šalių. Dėl patirto ekonominio nuosmukio Lietuvoje sumažėjo poveikis aplinkai, tačiau tuo pačiu sumažėjo ir valstybės bei privačių subjektų galimybės finansuoti aplinkos apsaugos priemones. Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politika remiasi tokiais principais:

1. Atsargumas – nelaukti, kol paaškės tikrasis problemos mastas, o nedelsiant imtis veiksmų. Ekologinės problemos formuojasi iš lėto, todėl joms išspręsti reikia daug laiko;
2. Už taršą moka teršėjas – už taršos prevenciją ir išvalymą turi mokėti taršos sukėlėjas, o ne pati visuomenė;
3. Taršos prevencija – mažiau kainuoja išvengti teršalų susidarymo, negu po to juos valyti ir naikinti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, planuodama 2001 – 2004 m. veiklos programos įgyvendinimo priemones, numatė tobulinti ekonominio aplinkosaugos reguliavimo sistemą, taikant principą „teršėjas moka“. Per šį laikotarpį buvo parengti ir priimti mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimai, skatinantys aplinkos taršos mažinimo priemones. Šis įstatymas ir kiti teisės

aktai sudaro prielaidas kurti sistemą, leidžiančią sumažinti aplinkos taršą taip pat kausti lėšas aplinkosauginėms priemonėms.

Vykdydami Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2005-04-07 pavedimą Nr. 2020-7, Veiklos audito 2-ojo departamento vyriausiasis valstybinis auditorius A. Aliulis, valstybinės auditorės L. Gedrimaitė ir V. Barizienė atliko Valstybės kontrolės metinėje valstybinio veiklos audito programoje numatytą „Mokesčių už aplinkos teršimą surinkimo, skirstymo ir panaudojimo“ auditą.

Šioje ataskaitoje vartojamų sąvokų išaiškinimas:

Apmokestinamieji gaminiai – apmokestinami gaminiai, nurodyti Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 3 priedėlyje;

Apmokestinamoji pakuotė – apmokestinama pripildyta gaminių pakuotė, nurodyta Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 4 priedėlyje;

Gaminių ar pakuotės atliekos – atliekos, kurios susidaro pasibaigus apmokestinamųjų gaminių ar pakuotės naudojimo laikui;

Tarša – žmonių veiklos sukeltas medžiagų, virpesių, šilumos arba triukšmo tiesioginis arba netiesioginis išmetimas į orą, vandenį ar žemę, galintis kenkti žmogaus sveikatai arba aplinkai, daryti žalą materialiniam turtui arba daryti neigiamą įtaką naudojimuisi aplinka;

Mobilus taršos šaltinis – motorinės transporto priemonės ir kiti judantys mechanizmai, naudojančys degalus;

Stacionarus taršos šaltinis – taršos objektas, kuris negali būti perkeltas iš vienos vietos į kitą, nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės;

Teršalai – į aplinką išmetamos teršiančios medžiagos, kurios kenksmingai veikia žmogaus sveikatą ir aplinką;

Teršalų išmetimas – medžiagų, virpesių, šilumos arba triukšmo tiesioginis arba netiesioginis išleidimas į orą, vandenį ar žemę;

GINL – gamtos išteklių naudojimo leidimas;

TIPK leidimas – Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas – rašytinis sprendimas arba jo dalis (arba keli tokie sprendimai), suteikiantis teisę eksploatuoti visą įrenginį arba jo dalį pagal sąlygas, atitinkančias reikalavimus.

Ataskaitoje vartojamų sutrumpinimų išaiškinimas:

Vyriausybė – Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

Aplinkos ministerija – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija;

Agentūra arba AAA – Aplinkos apsaugos agentūra;

RAAD – regionų aplinkos apsaugos departamentai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos;

LAAIF – Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas;

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos;

AVMI – apskričių valstybinės mokesčių inspekcijos.

SUBJEKTO VEIKLOS APLINKA

Audito subjektas – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, vykdanči aplinkos valdymą ir valstybinį gamtos išteklių reguliavimą, kodas 8860237, buveinė A. Jakšto g. 4/9, LT 2694 Vilnius. Jos nuostatus Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino 1998-09-22. Ministerija yra vykdomosios valdžios institucija, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas funkcijas ir įgyvendinanti aplinkos apsaugos, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtos ir rekreacinių išteklių naudojimo, poveikio aplinkai vertinimo valstybės politiką.

Pagrindinis Lietuvos Respublikos teisės aktas, nustatantis įvairaus lygmens institucijų atsakomybę dėl aplinkos apsaugos, aplinkos būklės stebėjimo ir kontrolės sistemas, aplinkos apsaugos įgyvendinimo ekonomines priemones yra Aplinkos apsaugos įstatymas. Mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo, mokėjimo, surinkimo ir panaudojimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas. Šio įstatymo paskirtis – ekonominėmis priemonėmis skatinti teršėjus mažinti aplinkos teršimą, vykdyti atliekų prevenciją ir tvarkymą, neviršyti nustatytų teršalų išmetimo į aplinką normatyvų, taip pat kaupti lėšas aplinkosaugos priemonėms įgyvendinti.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą ir šio įstatymo įgyvendinimą reglamentuojančius teisės aktus, teršalų išmetimų apskaitą vykdo ir mokesčius už aplinkos teršimą paskaičiuoja fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie privalo mokėti mokesčius už aplinkos teršimą. Teršalų apskaitos, mokesčių už aplinkos teršimą paskaičiavimo teisingumo, jų mokėjimo kontrolę atlieka Aplinkos ministerija, kuri šią funkciją yra pavedusi vykdyti regioniniams aplinkos apsaugos departamentams prie Aplinkos ministerijos. Teršalų suvestinę apskaitą Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos apsaugos agentūra. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos Mokesčių administravimo nustatyta tvarka vykdo mokesčių surinkimą, išieškojimą ir kontrolę.

Taršos ir taršos mokesčių apskaitos, surinkimo ir paskirstymo procesuose dalyvauja: įmonės – teršėjai (gamina gaminius, naudoja išteklius, teršia aplinką, vykdo pirminę taršos ir mokesčių už taršą apskaitą, rengia ir vykdo aplinkos taršą mažinančių priemonių projektus ir juos įgyvendina), RAAD (vykdo aplinkos priežiūrą regionuose, surenka ataskaitas apie taršą ir mokesčių už taršą deklaracijas, vykdo jų teisingumo kontrolę, derina aplinkos taršą mažinančių priemonių projektus regione ir prižiūri jų vykdymą), AAA (kaupia aplinkos taršos apskaitos duomenis ir tobulina taršos

apskaitos metodus, teikia apie tai duomenis bei ataskaitas Aplinkos ministerijai, Europos Komisijai ir kitoms organizacijoms), VMI (vykdo mokesčių už aplinkos teršimą surinkimą bei išieškojimą, kaupia duomenis apie deklaruotus ir sumokėtus mokesčius), LAAIF (skirsto 30 proc. mokamų į valstybės biudžetą mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių lėšų, finansuodamas juridinių ir fizinių asmenų aplinkosauginius investicinius projektus, prižiūri šių projektų vykdymą), savivaldybės (ruošia savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiujų programų sąmatas, jas tvirtina, finansuoja šiose programose numatytų priemonių vykdymą, teikia ataskaitas Aplinkos ministerijai apie programos priemonių vykdymą), Aplinkos ir Finansų ministerijos formuoja aplinkos apsaugos, mokesčių už aplinkos teršimą tarifų nustatymo, surinkimo ir panaudojimo politiką.

AUDITO PROCESAS

Audito objektas: mokesčių už aplinkos teršimą surinkimas, skirstymas ir panaudojimas. Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2003 ir 2004 m. įstatymuose buvo numatyta gauti 10,4 mln. Lt ir 91,2 mln. Lt pajamų iš mokesčio už aplinkos teršimą, o surinkta atitinkamai 11,4 mln. Lt ir 25,3 mln. Lt.

Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme numatyti trys šio mokesčio objektai:

- išmetami į aplinką teršalai;
- gaminiai, nurodyti įstatymo 3 priedėlyje (padangos, transporto priemonių akumulatoriai, gyvsidabrio lempos ir kt);
- pripildyta pakuotė, nurodyta įstatymo 4 priedėlyje (stiklinė, plastmasinė, kombinuota ir kita pirminė pakuotė).

Išmetami į aplinką teršalai gali susidaryti stacionariuose ir mobiliuose taršos šaltiniuose. Mokestis už aplinkos teršimą iš stacionarių šaltinių mokamas pagal faktiškai per ataskaitinį laikotarpį išmestą į aplinką teršalų kiekį. Už teršimą iš mobilių taršos šaltinių – pagal sunaudotą per ataskaitinį laikotarpį degalų kiekį (išskyrus lėktuvus), už teršimą iš lėktuvų – pagal pakilimo ir nusileidimų ciklų skaičių.

Mokestis už aplinkos teršimą gaminių ir (ar) pakuotės atliekomis mokamas pagal faktiškai per ataskaitinį laikotarpį pagamintą ar importuotą į Lietuvos Respubliką apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pripildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės kiekį.

Audito mastas: Audituojamas laikotarpis – 2003 – 2004 metai. Tendencijų ir pokyčių analizei, duomenų palyginimui panaudoti 2000 – 2002 m. statistiniai duomenys.

Audito tikslas – įvertinti teršalų, teršėjų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitą, mokesčių už aplinkos teršimą surinkimą, skirstymą ir jų panaudojimą.

Audito tikslui pasiekti numatėme užduotis nustatyti:

- Ar sukurtos teršėjų, teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos, surinkimo ir skirstymo sistemos veikia pakankamai efektyviai?
- Ar Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Regionų aplinkos apsaugos departamentų turimi duomenys apie taršą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių bei taršą gaminio ir pakuotės atliekomis yra pakankamai tikslūs?
- Ar įmonių, teršiančių aplinką, ir teršalų apskaitos duomenys siejasi su mokesčių už aplinkos teršimą duomenimis?
- Ar Lietuvos Respublikoje sudarytos prielaidos taikyti principą „teršėjas moka“?
- Ar efektyvus ir pakankamas institucijų, dalyvaujančių mokesčių už aplinkos teršimą apskaičiavime, surinkime, jų paskirstyme ir panaudojime, bendradarbiavimas.

Audito darbo metodai

Audito metu duomenis ir informaciją raštu, elektroniniu paštu ir bendraudami telefonu gavome iš: Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Regionų aplinkos apsaugos departamentų prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos. Taip pat naudojome Aplinkos ministerijos pateikta informacija apie Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiųjų programų vykdymą.

Atliekant šį auditą atliktas papildomas „Teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos“ auditas teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitą vykdančioje Aplinkos apsaugos agentūroje, kuri kaupia aplinkos taršos apskaitos duomenis ir tobulina taršos apskaitos metodus, teikia apie tai duomenis bei ataskaitas Aplinkos ministerijai, Europos Komisijai ir kitoms organizacijoms.

Atlikdami šį auditą, darėme prielaidą, kad visi auditui pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos tiksliai atitinka originalus.

AUDITO DARBO REZULTATAI

1. Bendri Lietuvos Respublikos įmonių, teršiančių aplinką, ir teršalų apskaitos sistemos principai

Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 8 str. nustato, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie pagal šį Įstatymą privalo mokėti mokestį už aplinkos teršimą, Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka tvarko teršalų išmetimo į aplinką apskaitą, o taip pat apskaičiuoja mokesčius už aplinkos teršimą. Minėto Įstatymo 9 str. numatyta, kad Aplinkos ministerija kontroliuoja teršalų išmetimo į aplinką apskaitą, tikrina mokesčių už aplinkos teršimą

paskaičiavimą. Aplinkos ministras 1999-12-20 įsakymu Nr. 408 „Dėl teršalų išmetimo į aplinką apskaitos tvarkos patvirtinimo“ nustatė tvarką, pagal kurią asmenys, privalantys mokėti mokestį už aplinkos teršimą, turi tvarkyti išmetamų į aplinką (vandenį ir orą) teršalų apskaitą ir pateikti apie tai ataskaitas. Šios tvarkos 1 priede „Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistikos apskaitos ir duomenų teikimo tvarka“ ir šios tvarkos 2 priede „Teršalų išmetimo į aplinkos orą apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarka“ nustatyta ataskaitų pateikimo tvarka bei terminai. Užpildytos ataskaitos forma Nr. 1- vanduo ir Nr. 2-atmosfera ne vėliau kaip iki sausio 25 dienos pateikiamos atitinkamam RAAD.

Aplinkos ministro 2002-06-27 įsakymu Nr. 348 „Dėl pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės nustato ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse, pakuočių ženklavimo, pakuočių, pakartotinio naudojimo pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos ataskaitų teikimo tvarką bei reikalavimus organizuojant pakuočių atliekų rūšiavimą ir tvarkymą.

Pagal minėtus teisės aktus visi vandens naudotojai, turintys taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ir vandens naudotojai – abonentai, kurie gamybos metu suvartoja ne mažiau kaip 50 kubinių metrų vandens per parą, privalo vykdyti teršalų apskaitą ir pateikti RAAD statistinės ataskaitos formas. Vykdyti į aplinkos orą išmetamų teršalų apskaitą ir pateikti statistines ataskaitas taip pat privalo stacionarių taršos šaltinių naudotojai, turintys taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus bei mobilių taršos šaltinių naudotojai, eksploatuojantys 50 ar daugiau motorinių transporto priemonių bei geležinkelio, oro, vidaus vandenų transporto priemones. Pasibaigus ataskaitiniams metams (ne vėliau kaip sausio 25 d. LR aplinkos ministro 1999-12-20 įsakymo Nr. 408, 2 priedo 14 p.) ataskaitos pateikiamos RAAD, kurių apdoroti duomenys perduodami Aplinkos apsaugos agentūrai ir kaupiami jos duomenų bazėje. Agentūra kaupia, sistemina ir apibendrina statistinius duomenis apie:

- vandens resursų naudojimą, nuotekų išleidimą ir valymą (teršalų emisijas į paviršinius vandenis),
- teršalų emisijas į aplinkos orą,
- atliekų susidarymą ir tvarkymą,
- į vidaus rinką išleistas pakuotes.

Agentūra taip pat užtikrina duomenų bazių, kuriose kaupiami duomenys apie teršėjus, taršą veikimą, renka, kaupia, tvarko ir apibendrina informaciją apie taršos apskaitos metodus, teikia pasiūlymus dėl šių metodų modernizavimo, rengia arba dalyvauja rengiant teisės aktus, reglamentuojančius taršos apskaitą.

Kaip jau minėjome, teršalų apskaitą vykdyti bei ataskaitas apie teršalų išmetimą turėtų pateikti visos įmonės, turinčios Gamtos išteklių naudojimo arba Taršos integruotos prevencijos ir

kontrolės leidimus, taip pat įmonės, kurios gali veikti be šių leidimų, tačiau sunaudoja daugiau nei 50 kubinių metrų vandens per parą, arba naudoja daugiau negu 50 motorinių transporto priemonių. 2001-01-04 Aplinkos ministerija raštu Nr. 06-02-57 informavo, kad nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2007 m. spalio 31 d. numatyta galiojančią gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei leistinos taršos į aplinką normatyvų nustatymo sistemą pakeisti nauja taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo sistema. Visus GIN leidimus, išduotus iki 2004 m. sausio 1 d., numatoma pakeisti TIPK leidimais iki 2009-01-01. Agentūros duomenimis iki 2004 m. sausio 1 d. buvo išduoti 3183 Gamtos išteklių naudojimo leidimai. Šiuo metu 652 GINL yra pakeisti TIPK leidimais.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis šalyje 2003 m. ir 2004 m. veikė apie 54,8 ir 56,2 tūkst. įmonių. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, ataskaitas apie oro taršą iš stacionarių taršos šaltinių 2003 m. pateikė – 1081 įmonė, 2004 – 1078 įmonės, o ataskaitas apie nuotekų išleidimą pateikė atitinkamai 2003 m. – 887 įmonės ir 2004 – 913 įmonių, t. y.: tiek veikiančių, tiek ir turinčių GIN arba TIPK leidimus įmonių skaičius yra didesnis, negu pateikiančių ataskaitas apie taršą.

Lietuvos Respublikos aplinkos ir finansų ministrai 2002-12-21 įsakymu Nr. 663/409a „Dėl Mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos“ patvirtino „Mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką“. Ši tvarka reglamentuoja mokesčio apskaičiavimą, apima apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių, apskaitą, kadangi mokesčių deklaracijose nurodomi pakuočių kiekiai. Minėtos tvarkos 1 p. numatyta, kad mokesčio už aplinkos teršimą tvarką sudaro dvi dalys:

- mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka;
- mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir pakuotės atliekomis apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka.

Pagal šios tvarkos I dalies „Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos“ 2 p. mokesčio mokėtojai yra:

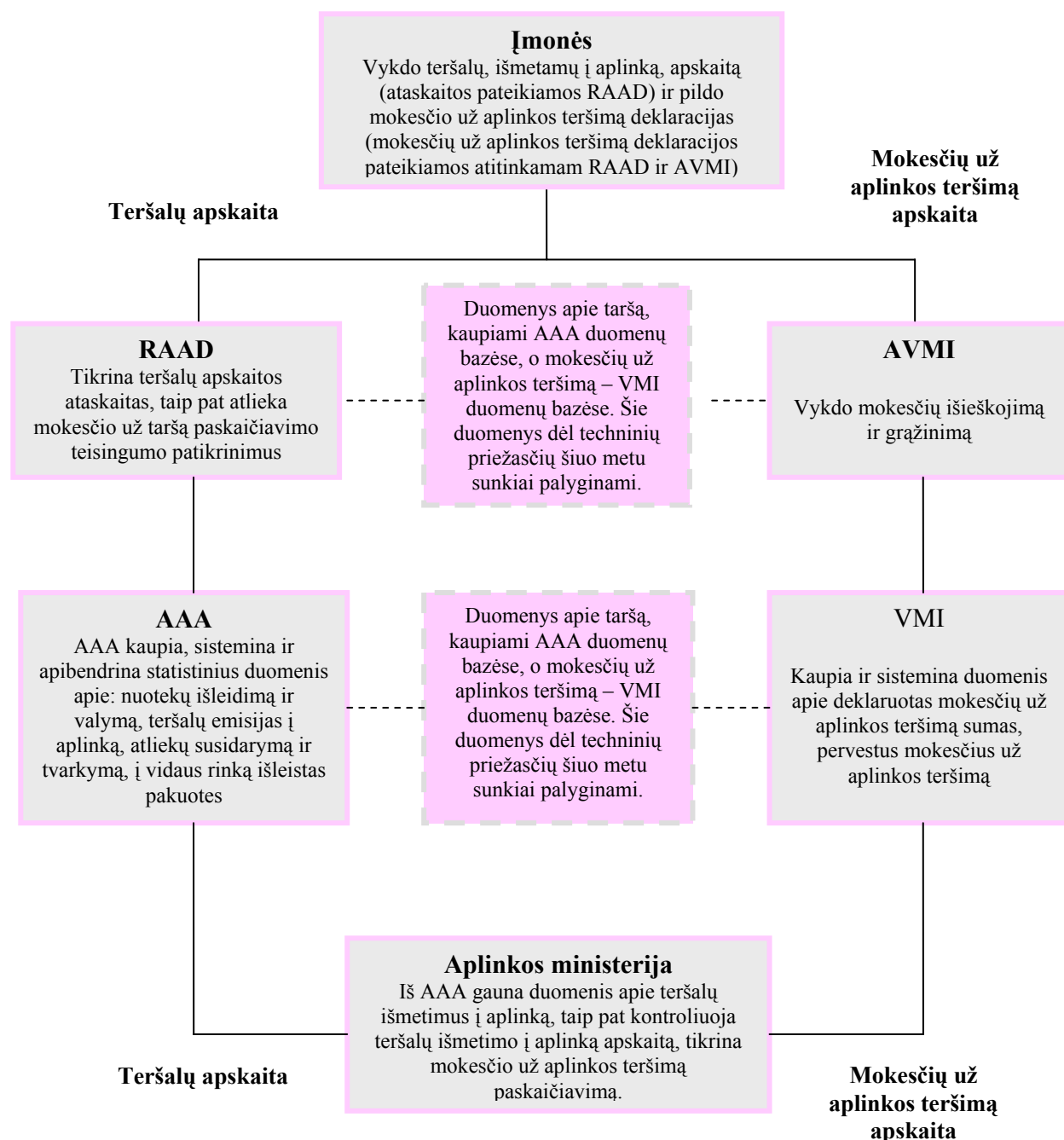
- fiziniai ir juridiniai asmenys, išmetantys į aplinką teršalus iš stacionarių taršos šaltinių, kuriems teršalų išmetimui į aplinką yra privalomi GIN arba TIPK leidimai;
- fiziniai ir juridiniai asmenys, išvežantys nuotekas ir (ar) skystas atliekas į sąvartynus, gruntines ar gamtines talpyklas;
- fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdančios ūkinę komercinę veiklą, kuria siekiama pelno ir teršiantys aplinką iš šiai veiklai naudojamų nuosavų ar nuomojamų, ar kitaip valdymo teise naudojamų mobilių taršos šaltinių.

Pagal patvirtintos tvarkos II dalies „Mokesčio už aplinkos teršimą gaminių ir pakuotės atliekomis apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos“ 1 p., mokesčio objektas yra išleidžiami į vidaus rinką gaminiai ir pripildyta pakuotė (numatyti Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme), o mokesčio mokėtojai yra:

- asmenys, pakuojuantys gaminius į apmokestinamąją pakuotę ir išleidžiantys ją į vidaus rinką;
- asmenys, gaminantys apmokestinamuosius gaminius ir apmokestinamąją pakuotę bei išleidžiantys juos į vidaus rinką;
- asmenys, importuojantys apmokestinamuosius gaminius ir apmokestinamąją pakuotę į Lietuvą ir juos išleidžiantys į vidaus rinką.

Aplinkos ir finansų ministrų įsakymais nustatytoje taršos ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos ir deklaracijų apie aplinkos teršimą pateikimo tvarkose numatyta, kad ataskaitas apie aplinkos teršimą turi pateikti įmonės, turinčios GIN arba TIPK leidimus, šios įmonės taip pat turi pateikti mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijas. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, teršėjų skaičių žino ir duomenis apie juos turi RAAD, tačiau bendrų teršėjų sąrašų nėra, nenustatytos jų tvarkymo taisyklės, taip pat neaišku, kas juos turėtų tvarkyti. Taip pat nėra nustatyta, kokių duomenų pagrindu turėtų būti sudaromi galimų teršėjų (ūkinę veiklą vykdančių) subjektų sąrašai. Juridinių asmenų registrą šiuo metu tvarko Valstybės įmonė „Registrų centras“. Agentūros darbuotojų teigimu tiksliausias duomenis apie įmonių ekonominę veiklą turi Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Statistikos departamentas), todėl AAA naudojami šiais duomenimis, vykdydama teršalų apskaitą ir ruošdama ataskaitas tarptautinėms institucijoms.

Ataskaitų apie taršą iš mobilių ir stacionarių taršos šaltinių bei apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės duomenis kaupia AAA, o VMI kaupia mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijų duomenis, nors AAA ir VMI tobulina šias duomenų bazes, tačiau egzistuoja šių duomenų apjungimo ir palyginimo techninės problemos. Todėl įmonių pateiktų duomenų pagrindu sukurtos (kuriamos) teršalų apskaitos ir mokesčių apskaitos sistemų duomenų bazės iki šiol funkcionavo kaip atskiros duomenų bazės AAA ir VMI (1. pav.).

1 pav. Teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaita

2. Įmonių, teršiančių aplinką, teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos sistema Aplinkos apsaugos agentūroje

Kaip jau minėjome ankstesniame šios ataskaitos skyriuje, įmonės pateikia RAAD ataskaitas apie aplinkos teršimą (iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių iki sausio 25 d.) ir metinę į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitos ataskaitą (iki kovo 1 d.). Ataskaitų apie taršą iš mobilių ir stacionarių taršos šaltinių duomenis RAAD darbuotojai į AAA sistemas suveda iki vasario 15 d. ir tikslina iki kovo 5 d., o metinių į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitos ataskaitų duomenis – iki gegužės 1 d. Mokesčių mokėtojai mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių deklaracijas pateikia apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms ir atitinkamiems

RAAD, kurie atlieka mokesčio apskaičiavimo teisingumo ir sumokėjimo patikrinimus, tačiau mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijų duomenų į AAA apskaitos sistemas neįveda ir nelygina su AVMI duomenų apie mokesčius apskaitos sistema.

AAA teršalų apskaitos sistemoje duomenų (ataskaitų), gautų iš įmonių, pagrindu sukurtos šios teršalų apskaitos duomenų bazės:

1. Vanduo-1 (funkcionuoja nuo 1991 m.).
2. Atmosfera-2 (funkcionuoja nuo 1991 m.).
3. Atliekų (sukurta 2004 m.). Šioje ataskaitoje nenagrinėjama, nes Valstybės kontrolės metinėje valstybinio veiklos audito programoje numatytas Komunalinių atliekų tvarkymo auditas.
4. Į vidaus rinką išleistų pakuočių (sukurta 2004 m.).

2.1. Įmonių, teršiančių vandenį, teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos sistema (Duomenų bazė Vanduo-1)

Agentūros sukurta duomenų bazė, kurioje kaupiami duomenys apie vandens paėmimą ir sunaudojimą, ūkio – buities ir gamybinės nuotekas bei lietaus kanalizacijos paviršines nuotekas, išleidžiamas į paviršinius vandenį, funkcionuoja nuo 1991 m. Šioje duomenų bazėje kaupiami ir sisteminami įmonių, kurios pildo ataskaitos formą Nr. 1-Vanduo, duomenys.

RAAD sudaro ir tikslina vandens naudotojų ir vandens naudotojų – abonentų, pildančių Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistinės ataskaitas, sąrašą. Pagal šį sąrašą atsiskaitančios įmonės pateikia ataskaitas apie vandens sunaudojimą ir nuotekų išleidimą. Įmonės ataskaitose nurodo rekvizitus, paimto, suvartoto ir perduoto vandens kiekius, duomenis apie racionalaus vandens vartojimo ir apsaugos priemonių vykdymą, požeminio vandens paėmimo iš vandeningų horizontų kiekius, išleidžiamų nuotekų kiekius, teršiančių medžiagų rūšis ir kiekius, naudojamus valymo įrengimus.

Duomenų bazėje Vanduo-1 kaupiami iš įmonių gauti statistiniai duomenys apie vandens paėmimą ir sunaudojimą bei nuotekų išleidimą.

Ataskaitas apie nuotekų išleidimą 2003 m. pateikė 887 įmonės, o 2004 m. – 913 įmonių. Nuotekas išleidžiančių, o tuo pačiu ir mokančių mokesčius už aplinkos teršimą įmonių skaičius nežymiai kinta kasmet. Įmonių, turinčių vesti teršalų apskaitą ir mokančių mokesčius už taršą, sąrašą ruošia ir tikslina RAAD, tačiau vandens teršėjų sąrašų nėra, nenustatyta ir duomenų apie teršėjus kaupimo sistema.

Duomenų bazės Vanduo-1 duomenis galima grupuoti įvairiais pjūviais pvz.: galima nustatyti, kiek yra taršos šaltinių savivaldybių teritorijose. Agentūros duomenų bazėje galima sugrupuoti nuotekų išleidimo duomenis pagal išleidimo vietas: paviršiniai vandenys, kaupimo

rezervuarai, filtracijos bei žemdirbystės drėkinimo laukai. Taip pat atlikti duomenų analizę pagal teršalų grupes (1 lentelė).

Vandens naudotojai ir vandens naudotojai – abonentai, vykdančys teršalų apskaitą ir kasmet pildantys teršalų apskaitos ataskaitas, taip pat pildo mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijas. Teršalų apskaitos ataskaitos pateikiamos atitinkamiems RAAD, o mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijos pateikiamos atitinkamam RAAD ir Apskritis Valstybinei mokesčių inspekcijai. RAAD ataskaitų Nr. 1-Vanduo duomenis suveda į agentūros duomenų bazes, o mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijų duomenys nepatenka į šias duomenų bazes. Todėl AAA ir RAAD darbuotojai ataskaitų apie taršą duomenis su mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijų duomenimis gali palyginti tik analizuodami pirminius dokumentus.

Kadangi duomenys apie teršėjus ir mokesčius už aplinkos teršimą buvo kaupiami skirtingose AAA ir VMI duomenų bazėse, todėl sudėtinga nustatyti bendrą įmonių, kurios vykdo teršalų apskaitą ir moka mokesčius už taršą, skaičių. Viena iš priemonių, galinčių užtikrinti pilnos ir tikslios informacijos surinkimą, galėtų būti aplinkos teršėjų sąrašų sukūrimas ir jų susiejimas su kitomis duomenų bazėmis.

2.2. Įmonių, teršiančių orą, teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos sistema (Duomenų bazė Atmosfera - 2)

Ši duomenų bazė taip pat funkcionuoja nuo 1991 m. Joje kaupiami ir sisteminami duomenys apie teršalų emisijas į orą. Į aplinkos orą išmetamų teršalų apskaitą vykdo stacionarių ir mobilių taršos šaltinių naudotojai, todėl AAA duomenų bazėje Atmosfera – 2 kaupiami duomenys apie teršalų emisijas į orą ir iš stacionarių, ir iš mobilių taršos šaltinių. Duomenys teikiami Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoje Valstybinės statistinės ataskaitos formoje Nr. 2 – Atmosfera.

Įmonės, pateikdamos ataskaitas apie teršalų emisijas į orą, nurodo įmonės rekvizitus, metinius teršalų kiekius, išmetamus į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, duomenis apie stacionarius taršos šaltinius ir apie išmetamųjų dujų valymo įrenginius, aplinkos oro taršos mažinimo priemonių vykdymą ir kt.

1 lentelė
Į vandens telkinius patekusių teršalų kiekis

Eil. Nr.	Teršalų grupės	Metai/teršalų kiekis, t	
		2003 m.	2004 m.
1.	BDS ₇	4357,8	3424,0
2.	bendras azotas	3075,5	2929,3
3.	bendras fosforas	393,3	362,3
4.	ChDS	4810,2	3858,0
5.	chloridai	17766,1	15061,8
6.	fosfatai	199,6	179,1
7.	nafta ir jos produktai	50,2	63,0
8.	NH ₄ ir amonio druskos	1363,1	687,8
9.	nitratai	502,9	544,5
10.	nitritai	28,6	27,2
11.	riebalai	-	253,1
12.	SPAM (anijoninės)		33,8
13.	sulfatai	7968,9	4996,2
14.	suspenduotos medžiagos	4601,1	4563,4

2003 m. ataskaitas apie teršalų emisijas į orą pateikė 1081 įmonė, o 2004 m. – 1078 įmonės. Ataskaitas apie teršalų emisijas į orą iš stacionarių taršos šaltinių pateikusių įmonių skaičius, o tuo pačiu ir mokančių mokesčius už aplinkos teršimą įmonių skaičius kinta nežymiai. Šios ataskaitos pateikiamos RAAD, tačiau oro teršėjų sąrašų nėra, nenustatyta ir duomenų apie teršėjus kaupimo sistema. Duomenų bazės Atmosfera-2 duomenis, kaip ir duomenų bazės Vanduo – 1 duomenis, galima grupuoti įvairiais pjūviais, pvz.: galima nustatyti, kiek yra taršos šaltinių savivaldybių teritorijose (2 lentelė). Sistema Atmosfera –2 taip pat leidžia nustatyti savivaldybes ir apskritis, kuriose daugiausiai išmetama teršalų iš stacionarių taršos šaltinių, teršalų struktūrą. Savivaldybės, kurių teritorijose, yra daugiausiai įmonių, teršiančių atmosferą iš stacionarių šaltinių Duomenų bazėje Atmosfera – 2 taip pat kaupiami duomenys apie teršalų iš mobilių taršos šaltinių išmetimus, teršalų pasiskirstymą pagal mobilių taršos šaltinių rūšis (3 lentelė).

Eil. Nr.	Savivaldybės	Teršiančių įmonių skaičius	
		2003 m.	2004 m.
1.	Kauno	130	116
2.	Vilniaus	103	112
3.	Klaipėdos	58	56
4.	Panevėžys	44	39
5.	Šiauliai	44	44

3 lentelė

Mobilių taršos šaltinių emisija 2003 – 2004 m.

Mobilus taršos šaltinis	2003 m.		2004 m.	
	Šaltinių skaičius	Teršalų kiekis, t	Šaltinių skaičius	Teršalų kiekis, t
1	2	3	4	5
1. Auto – transportas	20750	36636,5	23534	38199,7
a. Kroviniai automobiliai	10334	21098,3	11497	22775,5
b. Autobusai	2180	6789,6	2147	5963,0
c. Lengvieji auto	8222	8692,8	9883	9430,4
2. Kitos mašinos su VDV	8079	7649,4	9430	9048,0
3. Geležinkelis	529	7945,5	566	6649,2
4. Lėktuvai	7	103,1	8	225,9
5. Jūrų laivai	91	439,0	89	322,1
6. Upių laivai	20	120,7	87	96,4

Stacionarių šaltinių naudotojai, kurie turi GINL ir TIPK, ir mobilių taršos šaltinių naudotojai, vykdančys komercinę veiklą, turi vykdyti teršalų apskaitą ir pildyti mokesčio už aplinkos teršimą deklaracijas.

Kaip minėjome, ataskaitų formos Nr. 1-Vanduo ir Nr 2-Atmosfera pildomos ir pateikiamos RAAD metams pasibaigus. Tuo tarpu mokesčio už aplinkos teršimą mokėtojai Mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijas, priklausomai nuo teršalų kiekio, pateikia ir mokesčius moka kas ketvirtį, arba kas pusę metų. Egzistuoja ataskaitų duomenų patikimumo problema (yra numatytos baudos dėl ataskaitų pateikimo ir duomenų teisingumo), tačiau AAA nuomone jos per mažos, o

laikotarpis per kurį jas galima taikyti – per trumpas, todėl RAAD neturi pakankamai svertų priversti įmones pateikti ataskaitas laiku, o taip pat su tiksliais duomenimis jose.

Aplinkos ministerija 2004 m. pradėjo vykdyti PHARE projektą „Aplinkos kokybės valdymo integruotos kompiuterinės informacinės sistemos sukūrimas ir įdiegimas“, kurio tikslas – apibendrinti AM sistemoje naudojamas aplinkos kokybės duomenų bazes, apjungti informaciją į vieningą kompiuterizuotą sistemą. Teršalų emisijų srityje projektas apims nuotekų bei teršalų emisijų į aplinkos orą apskaitą. Vykdamas projektą AAA bus perprojektuotos duomenų bazės: Vanduo – 1 ir Atmosfera – 2. Informacinės sistemos įdiegimą numatoma baigti 2005 m. pabaigoje. AAA šiame projekte dalyvauja projekto užduočių tikslinimo, duomenų bazių specifikacijos kūrimo ir duomenų bazių testavimo ir įdiegimo etapuose.

2.3. Į vidaus rinką išleistų gaminių ir pakuočių apskaitos sistema

Aplinkos apsaugos agentūra 2004 m. sudarė 2003 m. į vidaus rinką išleistų apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių bei mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamosios pakuotės atliekomis ataskaitų ir deklaracijų duomenų bazes. Pagal šių bazių duomenis parengta apibendrinta ataskaita apie į vidaus rinką 2003 m. išleistas pakuotes. Abejose duomenų bazėse pakuočių kiekių apskaitos principai skyrėsi, nes į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitoje buvo dviprasmiškai apibrėžtos pirminės pakuotės sąvokos, o mokesčių deklaracijose nebuvo reikalaujama nurodyti antrinių – tretinių pakuočių kiekių, kadangi jos neapmokestinamos. Todėl lyginti jų duomenis buvo galima tik iš dalies. Dėl to 2004 m. pakeisti Aplinkos ministro 2002-06-27 įsakymas Nr. 348 „Dėl pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ ir 2002-12-21 Aplinkos ir finansų ministro įsakymas Nr. 663/409a „Dėl mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos“. Nors apskaitos skirtumai buvo pašalinti, išliko šios problemos:

- AAA duomenimis į vidaus rinką išleistų pakuočių ataskaitų aplinkosauginėms institucijoms pateikta maždaug 1 tūkst. mažiau nei pateikta mokesčio už pakuotes deklaracijų;
- VMI duomenų bazės (deklaracijų) duomenys agentūrai bus prienami š.m. liepos-rugpjūčio mėn.

Anksčiau minėta AAA į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitos sistema leidžia:

- Pagal pakuočių apskaitos duomenis nustatyti kiek gaminių ir pakuočių išleista į vidaus rinką;
- Pagal atliekų tvarkymo apskaitą nustatyti perdirbamų pakuočių atliekų kieki.

2003 m. į vidaus rinką išleistų pakuočių kiekis nustatytas pagal 2003 m. mokesčių už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaracijų duomenis (pirminė pakuotė) ir į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitos ataskaitų duomenis (antrinė pakuotė). Lyginant Lietuvos duomenis apie

pakuočių kiekius, tenkančius vienam gyventojui, su pakuočių kiekiais, tenkančiais vienam gyventojui Europos Sąjungos šalyse, vienu rūšių pakuočių kiekiai yra 2 kartus didesni, kitų – 2 kartus mažesni nei vidutiniškai Europos Sąjungoje. Todėl 2003 m. pakuočių apskaitos duomenų, AAA nuomone, negalima laikyti patikimais, o tik orientaciniais. Visgi pagal šiuos duomenis vertinamas preliminarus pakuočių atliekų perdirbimo procentas, nes šis rodiklis reikalingas pakuočių atliekų tvarkymo strateginių planų sudarymui, bei nustatant Lietuvos pasirengimą vykdyti pakuočių tvarkymo užduotis pagal Europos Tarybos pakuočių ir pakuočių atliekų direktyvą 94/62/EC. Minėtas užduotis Lietuva privalės vykdyti nuo 2006 m., tačiau iki šio laiko Europos Komisija, siekdama kontroliuoti tendencijas pakuočių tvarkymo srityje, reikalauja kiekvienais metais pateikti duomenis apie pakuočių atliekų tvarkymą.

Norint nustatyti, kiek pakuočių atliekų susidaro, reikia žinoti: kiek pakuočių pagaminama, įvežama ir išvežama, kiek jų panaudojama pakartotinai ir perdirbama. Vykdamas įvežamų ir išvežamų gaminių ir pakuočių apskaitą, AAA duomenis galima lyginti su Muitinės departamento duomenimis. Ši informacija naudinga, nustatant įmonių, įvežusių/išvežusių supakuotus gaminius, t.y. pakuotes, skaičių. Tačiau Muitinės deklaracijose nurodomas pakuotės svoris (bruto ir neto skirtumas) yra ganėtinai apytikslis ir joje nenurodoma pakuotės medžiaga, todėl AAA vykdomoje pakuočių apskaitoje Muitinės departamento duomenys naudojami tik kaip pagalbiniai, leidžiantys nustatyti įmonių, įvežusių/išvežusių pakuotes, skaičių bei statistinį pakuočių „svorį“. Lietuvai įstojus į ES prekių įvežimas/išvežimas į/iš ES šalis (-liu) jau nelaikomas eksportu/importu ir registruojamas tik IntraStat ataskaitose, kurios teikiamos Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius statistinių duomenų teikimą, statistinių duomenų teikimas trečioms šalims leidžiamas tik gavus įmonės, pateikusios duomenis, sutikimą. Tokiu būdu, agentūra iš Statistikos departamento galės gauti tik apibendrintus duomenis, bet nežinos, kokios įmonės šiuos duomenis pateikė. Todėl minėtas duomenis galima taikyti tik kaip pagalbines priemones statistiniam bendro į vidaus rinką išleistų pakuočių kiekio vertinimui. Statistiniu metodu įvertintas pakuočių kiekis tenkina Europos Komisiją (Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl pakuočių ir pakuočių atliekų 94/62/EB). Tačiau AAA darbuotojų nuomone, netinka mokesčių už aplinkos teršimą apskaitai – nes šiuo atveju reikalingi kiekvienos įmonės tikslūs duomenys. Viena iš svarbiausių priemonių, įgalinančių užtikrinti pilnos ir tikslios informacijos surinkimą, yra įmonių, įvežančių/gaminančių apmokestinamuosius gaminius, sąrašų sukūrimas. Vienas iš šių sąrašų turėtų apimti įmones, išleidžiančias į vidaus rinką pakuotes.

2005 m. Aplinkos ministerija kartu su VMI kuria teršalų iš mobilių ir stacionarių taršos šaltinių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių, duomenų bazę, kurioje bus kaupiami mokesčių už apmokestinamuosius gaminius ir pakuotes deklaracijų duomenys (pradedant 2004 m. duomenimis). Iki tol deklaracijų duomenys buvo saugomi tik popierinėje formoje. Aplinkos ministerijoje sukūrus VMI duomenų bazės prototipą, Aplinkos ministerija galės peržiūrėti ir analizuoti minėtus

duomenis. Mokesčių už apmokestinamuosius gaminius deklaracijų duomenys galės būti palyginami su Aplinkos apsaugos agentūros sukurtų bazių duomenimis, susijusiais su pakuočių ir atliekų tvarkymo apskaita tik integravus visus duomenis į vieningą informacinę sistemą. Auditorių nuomone, Aplinkos ministerija turėtų nustatyti, kurioms ministerijai pavaldžioms institucijoms būtų prieinami kuriamų bazių duomenys.

AAA kaip pagrindines gaminio ir pakuočių apskaitos problemas nurodo tai, kad įmonės neretai nepateikia ataskaitų/deklaracijų arba deklaruoja neteisingai apskaičiuotus pakuočių kiekius. AAA duomenimis, ataskaitas apie pakuočių susidarymą ir naudojimą turėtų pateikti 10 – 15 tūkst. įmonių, o pateikė apie 6 tūkst. įmonių. AAA darbuotojai nurodė, kad pagal 2003 m. Muitinės departamento duomenis, apmokestinamuosius gaminius į Lietuvą įvežė apie 8 tūkst. įmonių. AAA kol kas nežino, kiek įmonių Lietuvoje pakuoja gaminius, tačiau, jų nuomone, šalyje gaminius pakuoja panašus ar kiek mažesnis įmonių skaičius. Todėl AAA prognozuoja, kad šiuo metu į Lietuvos rinką pakuotes išleidžia nuo 10 iki 15 tūkst. įmonių, kurios turėtų vykdyti jų apskaitą ir pateikti ataskaitas. Vadovaujantis 2004-12-29 aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-706 „Dėl aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. 348 „Dėl pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių V dalimi įmonės nuo 2005-01-01 privalo vykdyti vidinę pakuočių apskaitą, t.y. turi turėti dokumentus, kuriuose būtų registruojami metų eigoje išleidžiami pakuočių kiekiai bei nurodoma metodika, pagal kurią šie kiekiai buvo apskaičiuoti. Tokiu būdu, aplinkosauginės institucijos įgaus veiksmingą kontrolės priemonę, o pačios įmonės bus priverstos atsakingiau apskaičiuoti pakuočių kiekius. AAA darbuotojų nuomone, RAAD šiuo metu taikomos baudos už ataskaitų nepateikimą, ar neteisingų duomenų pateikimą yra per mažos (250 Lt), taip pat laikotarpis, per kurį jos gali būti skiriamos, irgi per trumpas (6 mėn.).

Lietuva šiuo metu vykdo Europos Komisijos statistikos agentūros EUROSTAT finansuojamą statistinę „Pakuočių ir pakuočių atliekų statistika“ studiją. Vienas iš šios studijos tikslų – sukurti statistinio vertinimo metodiką, pagal kurią būtų apskaičiuojamas į vidaus rinką išleistų pakuočių kiekis. Panaudojant šią metodiką, iki š.m. rugsėjo pabaigos, AAA numato nustatyti, kiek į Lietuvos vidaus rinką buvo išleista pakuočių 2004 m. AAA kuriama pakuočių apskaitos duomenų bazė (PAIS) į kurią numatoma integruoti VMI ir Muitinės duomenų bazių bei pažymų apie apmokestinamųjų gaminių/pakuočių atliekų panaudojimą duomenis. Agentūros duomenimis PAIS modulis į vidaus rinką išleistų pakuočių apskaitos duomenų bazė pilnai pradės funkcionuoti 2005 m. lapkričio mėnesį. Atliekų apskaitos informacinė sistema (AAIS), kurios sistemoje yra pakuočių apskaitos informacinė sistema (PAIS), kuriama, kooperuojant tarptautinių projektų bei Aplinkos ministerijos lėšas. Šią informacinę sistemą, pradėtą kurti 2003 m., planuojama užbaigti 2006 m. AAIS sistemoje yra įdiegta ataskaitų teikimo elektroniniu būdu (internetu) sistema. AAIS moduliai atliekų pirminės apskaitos (atliekų susidarymas) ir atliekų

apskaitos (atliekų tvarkymas) duomenų bazės turėtų būti prieinamos visiems vartotojams 2005 m. liepos mėnesį, pakuočių apskaitos – 2005 m. lapkričio mėnesį. Kuriama informacinė sistema apims ataskaitų teikimą elektroniniu būdu, duomenų apie atliekų susidarymą ir tvarkymą, kaupimą bei saugojimą, duomenų kokybės užtikrinimo priemones, duomenų analizę, suvestinių ataskaitų rengimą, informacijos teikimą visuomenei, nacionalinėms ir tarptautinėms institucijoms.

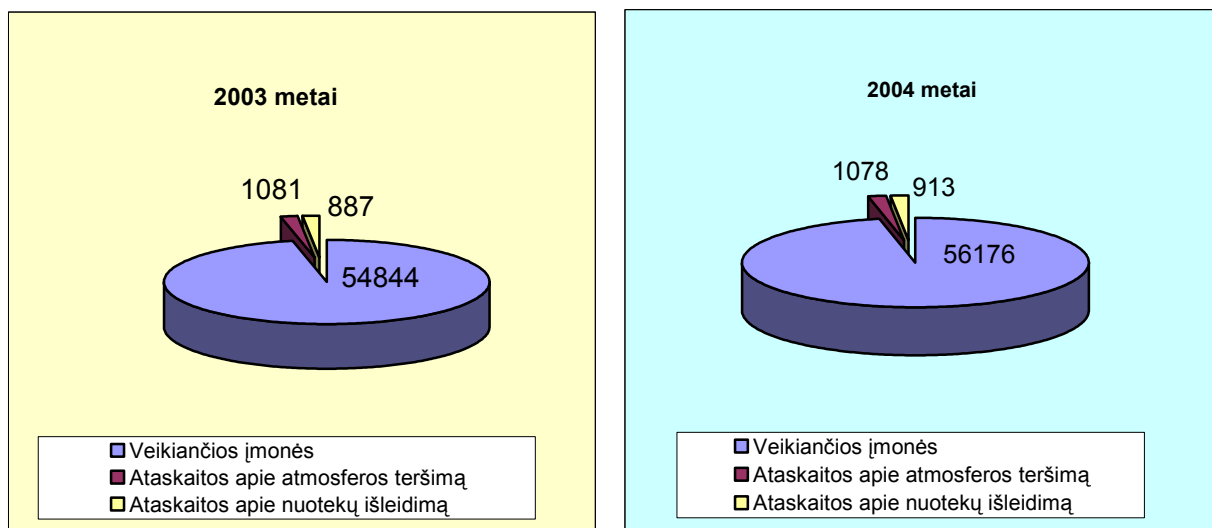
3. Įmonių, teršiančių aplinką, teršalų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos sistema Regionų aplinkos apsaugos departamentuose

Taršos ir mokesčių už aplinkos taršą apskaitos procese dalyvauja: įmonės, kurios pateikia ataskaitas apie taršą ir mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijas, RAAD, kurie vykdo aplinkos priežiūrą regionuose, tikrina pateiktų ataskaitų ir deklaracijų teisingumą ir įveda jų duomenis į AAA duomenų bazes.

Vadovaujantis Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 4 str., mokesčių už aplinkos taršą iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti RAAD išduodamus GIN arba TIPK leidimus. RAAD, išduodantys GIN ir TIPK leidimus ir kontroliuojantys teršalų bei mokesčių už aplinkos teršimą apskaitą, turėtų žinoti, kiek jų kontroliuojamoje teritorijoje yra teršėjų. Kadangi teršėjų ir mokesčių už taršą mokėtojų sąrašų sudarymas nėra reglamentuotas teisės aktuose, siekdami išsiaiškinti kaip vykdoma teršėjų, teršalų bei mokesčių už aplinkos teršimą apskaita ir jos kontrolė regionuose, raštu kreipėmės į visus RAAD. Į pateiktus klausimus apie teršėjų apskaitą atsakė visi 8 departamentai. Atsakydami į Valstybės kontrolės klausimus apie teršėjų ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitą, nurodė, kad duomenis apie teršėjų skaičių sužino iš skirtingų šaltinių (Valstybės įmonės „Registru centras“, Statistikos departamento arba išduotų GIN arba TIPK leidimų).

Bandydami nustatyti, ar žinomas realus teršėjų skaičius, lyginome Statistikos departamento duomenis apie veikiančias įmones Lietuvoje ir aplinkos apsaugos agentūros duomenis apie tai, kiek Lietuvoje gauta ataskaitų apie oro taršą iš stacionarių taršos šaltinių bei įmonių ataskaitų apie nuotekų išleidimą. Pagal Statistikos departamento duomenis, Lietuvoje veikiančių įmonių skaičius 2003 m. buvo 54844 įmonės, o 2004 – 56179 įmonės, o ataskaitas apie oro taršą iš stacionarių taršos šaltinių 2003 m. pateikė 1081 įmonė, 2004 – 1078 įmonės, ataskaitas apie nuotekų išleidimą pateikė atitinkamai 2003 m.– 887 įmonės, ir 2004 – 913 įmonių (2 ir 3 pav.).

Šalyje egzistuojančių teršėjų, teršalų, bei mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos problemas nagrinėjome ankstesniuose šios ataskaitos skyriuose. Kaip jau minėjome, didelė dalis šių problemų turėtų išsispęsti sukūrus teršėjų sąrašus, susietus su GINL ir TIPK leidimų apskaitos bei taršos ir mokesčių už aplinkos teršimą apskaitos duomenų bazėmis RAAD, AVMI, AAA ir VMI.

2 ir 3 pav. Veikusių ir ataskaitas apie taršą pateikusių įmonių skaičius

RAAD-ai nurodė, kad dėl didelio skirtingų teršalų kiekio nustatymo ir apskaitos metodikų skaičiaus, įmonėms yra sunku apskaityti teršalus ir mokesčius už aplinkos teršimą, o RAAD-ų darbuotojams – ataskaitose ir deklaracijose nurodytų duomenų tikslumą ir patikimumą.

RAAD darbuotojai negalėjo nurodyti, kokiomis vieningomis metodikomis vadovaujantis ūkio subjektuose atliekami taršos masto, mokesčių už aplinkos teršimą paskaičiavimų patikrinimai, koks turi būti šių patikrinimų dažnumas ir pan. Ūkinių subjektų tikrinimo ir inspektavimo problemas turėtų išspręsti 2005 metų vasario mėnesį baigtas rengti „Aplinkos apsaugos inspektavimo vadovas“. Minėtas dokumentas parengtas, vykdant Danijos aplinkos apsaugos agentūros remiamą projektą „Techninė parama inspekcijos ir įstatymų vykdymo užtikrinimo tobulinimui aplinkos ministerijos Regionų aplinkos apsaugos departamentuose“.

4. Mokesčių už aplinkos teršimą tarifų nustatymas

Aplinkos ministro 1996-04-03 įsakymu Nr. 54 sudaryta „Mokesčių už aplinkos taršą sistemos pertvarkymo grupė“ pateikė pasiūlymus dėl „Mokesčių už aplinkos teršimo sistemos pertvarkymo“. Ši grupė surinko duomenis apie pagrindinius mokesčius už taršą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių bei jų paskirstymą kitose šalyse (1 priedas).

Lietuvoje taikomų mokesčių už aplinkos teršimą tarifai priklauso nuo išmetamų teršalų kiekio, kai viršijami GIN arba TIPK leidimuose nustatyti leistini taršos normatyvai šie tarifai didinami, taikant koeficientus. Taikoma panaši mokesčių už aplinkos teršimą struktūra bei baudų ir mokesčių paskirstymo sistema, kaip ir kitose nedidelėse šalyse (1 ir 2 priedai).

Anksčiau minėta mokesčių už aplinkos taršą sistemos pertvarkymo grupė išnagrinėjo:

- Azoto dioksido mokesčių tarifus pagal tris scenarijus (emisijų kiekis per 1996 – 2003 m. mažinamas 15 proc., emisijų kiekis nemažinamas, emisijų kiekis padidinamas 50 proc.).

- Sieros dioksido mokesčių tarifus pagal tris scenarijus (emisijų kiekis per 1996 – 2003 m. mažinamas 15 proc., emisijų kiekis nemažinamas, emisijų kiekis padidinamas 7 proc.).
- Dulkių mokesčio tarifus pagal tris scenarijus (emisijų kiekis per 1996 – 2003 m. mažinamas 15 proc., emisijų kiekis nemažinamas).

Minėta grupė pateikė pasiūlymus dėl vidutinių tarifų dydžių, pasiūlė tarifus pagrindinėms atmosferos teršalų iš mobilių taršos šaltinių ir vandens teršalų grupėms (2 priedas). Kadangi Lietuvos Respublikos Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 1, 2, 3, 4 ir 5 priedėliuose numatyti tarifai kai kuriais atvejais yra didesni (SO(2), kietosios dalelės), kai kuriais atvejais mažesni (BDS(7), bendrojo azoto, bendrojo fosforo, suspenduotų medžiagų) už rekomenduotus darbo grupės (3 priedas), o nustatyti mokesčių už aplinkos teršimą tarifai taip pat skiriasi nuo 1996 m. rekomenduotų Harvardo universiteto rekomendacijose dėl mokesčių už oro ir vandens teršimą tarifų nėra aišku, ar nustatyti mokesčių už aplinkos teršimą tarifai skatins įmones mažinti aplinkos teršimą, arba sutvarkyti atliekas.

5. Mokesčių už aplinkos teršimą surinkimas VMI

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos, atsakydama į Valstybės kontrolės paklausimą, nurodė, kad 2003 m. deklaruota 48978,3 tūkst. Lt mokesčių už aplinkos teršimą, o 2004 m. – 47636,9 tūkst. Lt; surinkta ir pervesta 2003 m. – 37907,0 tūkst. Lt (arba 77,4 proc.), o 2004 m. – 53470,2 tūkst. Lt (arba 112,2 proc.) t.y. per du metus surinkta ir pervesta 91377,2 tūkst. Lt (arba 94,6 proc.).

4 lentelė

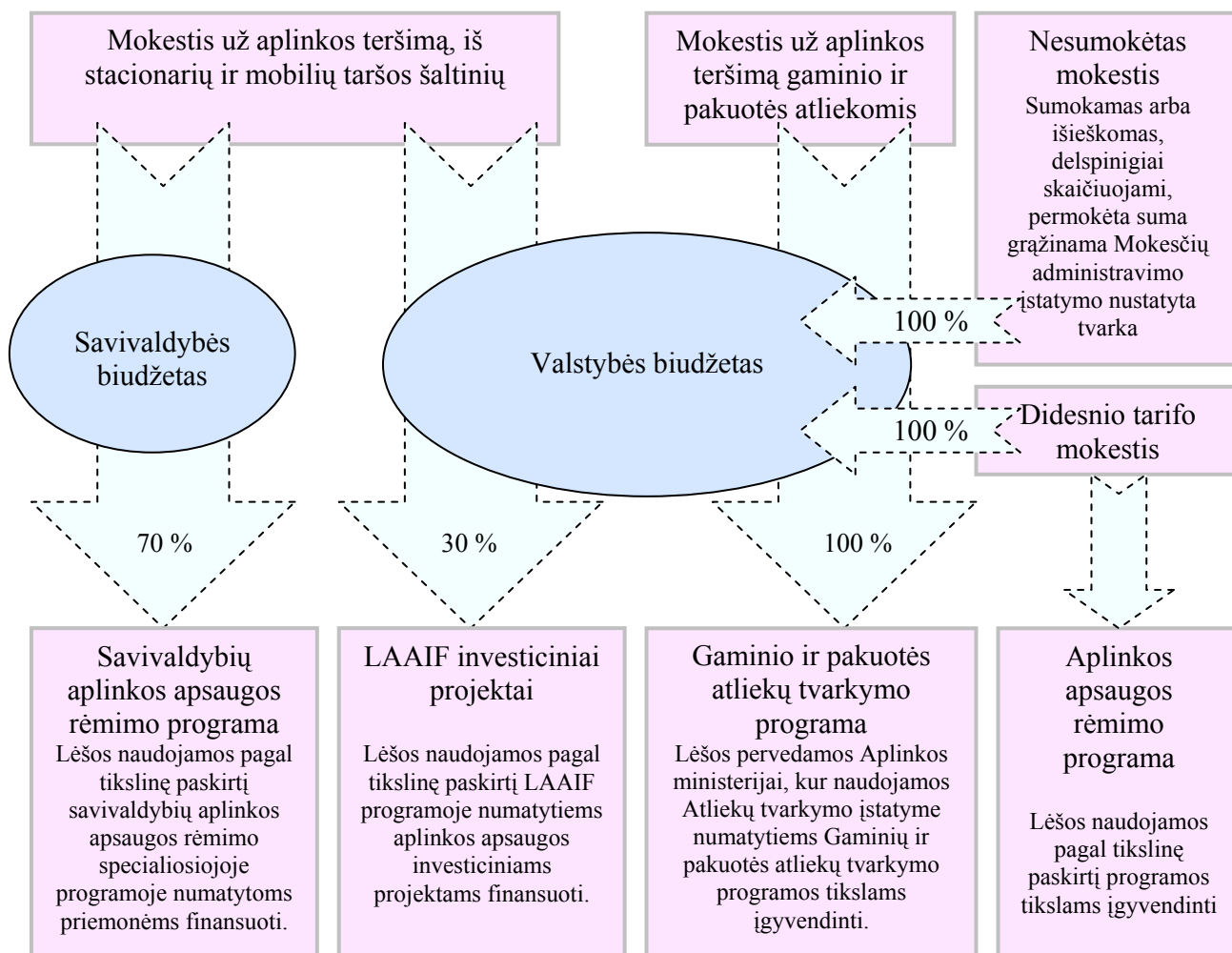
2003 – 2004 m. įmonių deklaruoti ir VMI pervesti mokesčiai už aplinkos teršimą, tūkst. Lt

Metai	Pagal mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijas					Pervesta		
	Iš viso	Iš stacionarių šaltinių	Iš mobilių taršos šaltinių	Apmokesti namųjų gaminių	Pakuotės atliekų	Iš viso	Valstybės biudžetą	Savivaldybėms
2003	48978,3	22698,4	12309,2	4984,8	8985,9	37907,0	11370,0	26537,0
2004	47636,9	24919,4	15517,8	3785,5	3414,2	53470,2	25324,6	28145,6
Iš jų pervesta gaminių ir pakuotės mokesčio							8652,0	
Iš viso	96615,2	47617,8	27827,0	8770,3	12400,1	91377,2	36694,6	54682,6

Aplinkos ministerijos duomenimis, 2004 m. VMI jai pervedė 8489,7 tūkst. Lt, per penkis 2005 m. mėn. pervedė 5108,3 tūkst. Lt gaminių ir pakuotės mokesčio, t.y. Aplinkos ministerijai iš viso VMI pervesta 13608 tūkst. Lt.

6. Mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymas

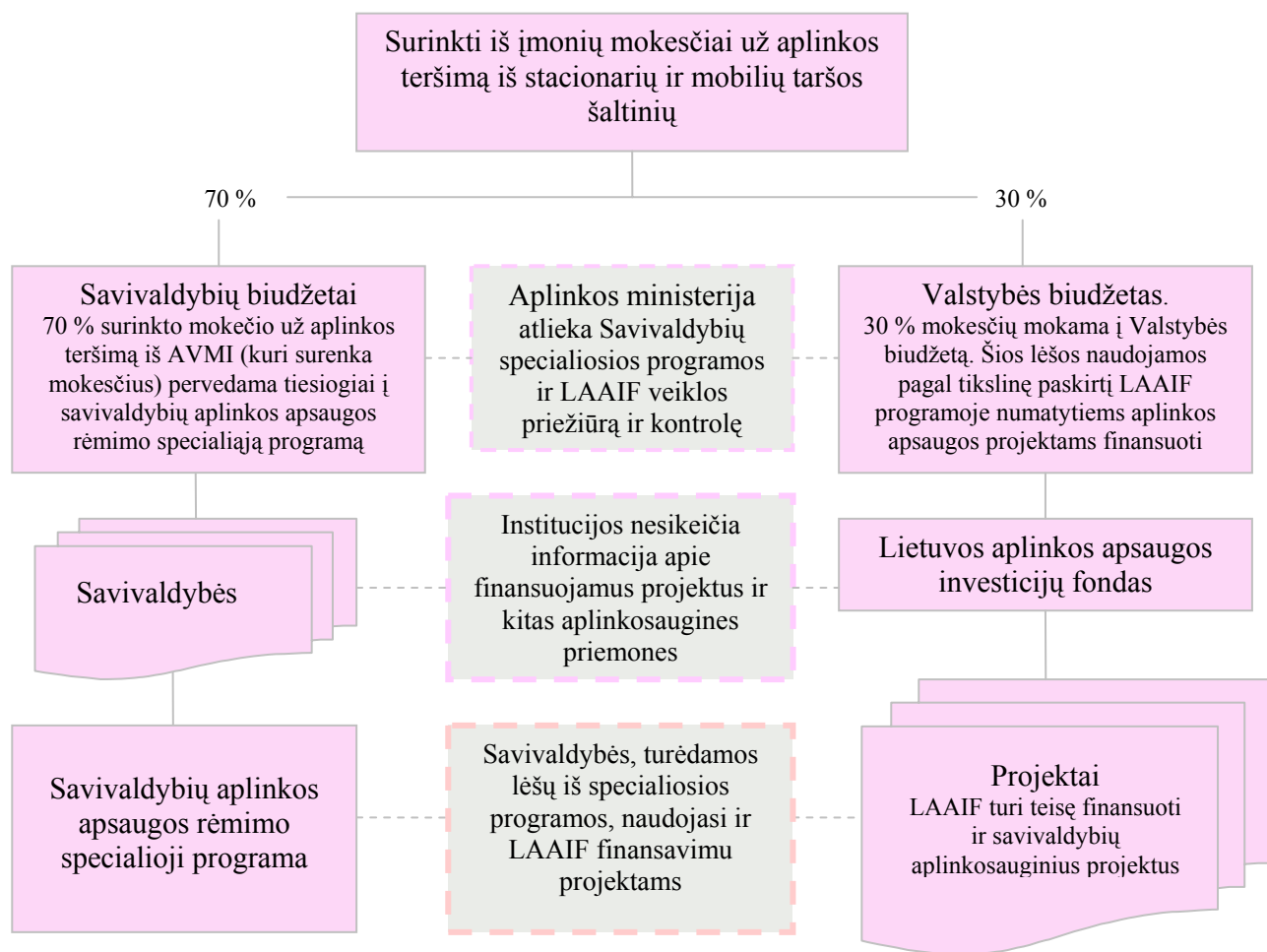
Mokesčiai už aplinkos teršimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 10 straipsniu, paskirstomi (4 pav.):

4 pav. Mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymas

Didesnio tarifo mokesčio ir nesumokėto mokesčio paskirstymo ir jų panaudojimo šioje ataskaitoje nenagrinėsime, nes šios lėšos naudojamos Aplinkos apsaugos rėmimo programoje.

Savivaldybių ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo, kuriems pervedami surinkti mokesčiai už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių atitinkamai 70 proc. ir 30 proc., lėšos paskirstomos taip (5 pav.):

5 pav. Mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių paskirstymas

Kaip matyti iš 5 pav., mokesčių už aplinkos teršimą paskirstyme tiesiogiai dalyvauja savivaldybės, skirstančios (naudojančios) 70 proc. surinktų mokesčių ir LAAIF paskirstantis ir prižiūrintis 30 proc. surinktų mokesčių.

Aplinkos ministerija nustato minėtų lėšų paskirstymo ir panaudojimo tvarką, ministerijos darbuotojai dalyvauja LAAIF priežiūros tarybos, vertinančios LAAIF finansuojamus aplinkos apsaugos projektus ir skirstančios lėšas jiems (plačiau šios ataskaitos 6.2. sk.). Metams pasibaigus, ataskaitas apie lėšų panaudojimą ministerijai pateikia visos savivaldybės ir LAAIF. Nors kai kurių RAAD darbuotojai konsultuoja savivaldybes, sudarant Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiųjų programų lėšų naudojimo sąmatas, vertina aplinkosauginius projektus, analizuoja savivaldybių ataskaitas apie šių lėšų panaudojimą, RAAD nedalyvauja šių lėšų skirstyme.

Taigi nei Aplinkos ministerija nei jai pavaldūs: AAA, RAAD ir LAAIF nekoordinuoja lėšų skyrimo LAAIF ir savivaldybių finansuojamiems aplinkosauginiams projektams (plačiau šios ataskaitos 6.1. ir 6.2. sk.).

6.1. Mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymas savivaldybėse

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas. Lėšas, gautas į Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą, savivaldybės paskirsto, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu ir aplinkos ministro 2003-11-05 įsakymu Nr. 533 „Dėl savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos ataskaitos apie programos priemonių vykdymą formos, jos pildymo instrukcijos bei aplinkosaugos priemonių sąrašo patvirtinimo“. Minėtame įsakyme nustatyta, kad savivaldybės administracija savivaldybės tarybos patvirtintą ataskaitą už ataskaitinius metus (prireikus – ir papildomą informaciją apie Specialiosios programos priemonių vykdymą) iki kitų metų kovo 1 d. pateikia Aplinkos ministerijai ir regiono aplinkos apsaugos departamentams. Pastarieji įpareigoti per mėnesį nuo ataskaitų gavimo pateikti Aplinkos ministerijai išvadas dėl Programos priemonių vykdymo.

Aplinkos ministerija apibendrina savivaldybių pateiktas ataskaitas ir susistemina informaciją apie savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimą. 2003 m. į savivaldybių aplinkos apsaugos fondus įplaukė 28,9 mln. Lt, iš jų 26,4 mln. Lt mokesčių už aplinkos teršimą, o 2004 m. – 33,55 mln. Lt, iš jų mokesčių už aplinkos teršimą – 28,5 mln. Lt. Surinkti mokesčiai už aplinkos teršimą 2003 m. sudarė 91,3 %, o 2004 m. – 84,9 % visų Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų. Šias lėšas savivaldybės panaudojo (5 lentelė).

5 lentelė

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimas

Metai	Lėšų panaudojimas, tūkst. Lt				
	Panaudota lėšų iš viso	Pagrindinėms priemonėms finansuoti	Medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijai	Visuomenės sveikatos rėmimo programai	Kitoms priemonėms
2003	28736,7	20954,3	107,6	5234,4	2440,4
2004	29679,9	20634,3	1195,8	5540,9	2308,9

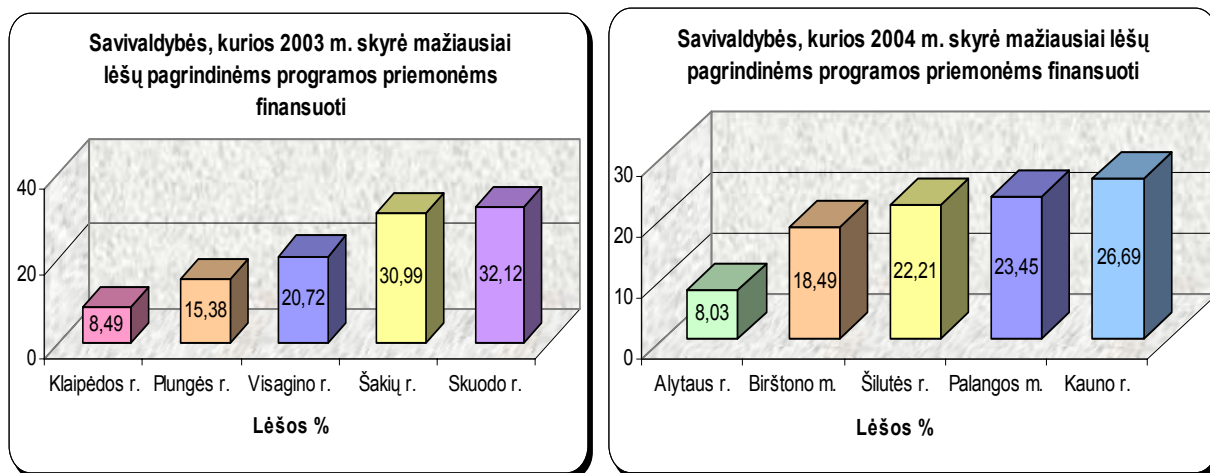
Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo (2003-06-10 ir 2004-01-27 įstatymų Nr. IX-1607 ir Nr. IX-1981 redakcijos) 4 str. 1 d. numatyta, kad savivaldybės turi naudoti ne mažiau 70 % programos priemonėms, kurios kompensuoja aplinkai padarytą žalą, gamtosaugos objektams projektuoti, statyti, rekonstruoti, eksploatuoti, aplinkos teršimo šaltiniams pašalinti (toliau – vadinama pagrindinės programos priemonės) ir – 20 % lėšų savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai. Bendras savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų paskirstymas 2003 – 2004 m. neatitiko minėto įstatymo reikalavimų, 6 lentelė.

2003 – 2004 m. Savivaldybių aplinkos apsaugos specialiosios programos lėšų panaudojimas

Metai	Lėšų panaudojimas, proc.			
	Pagrindinėms programos priemonėms	Visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai	Kitoms priemonėms	Bendras programos lėšų panaudojimas
2003	58,2	14,7	11,5	84,4
2004	62,9	17,2	10,5	90,5

*(be lėšų panaudotų medžiojamųjų priemonėms, kurios kompensuoja gyvūnų daromą žalą)

2003 m. – 46, o 2004 m. – 43 iš 60 savivaldybių programos pagrindinėms priemonėms finansuoti panaudojo mažiau kaip 70 % lėšų. 6 ir 7 pav. nurodėme savivaldybes, kurios šių priemonių finansavimui skyrė mažiausiai lėšų.

6 ir 7 pav. Mažiausiai lėšų pagrindinėms priemonėms finansuoti skyrusios savivaldybės

Aplinkos ministerija, apibendrinama savivaldybių 2003 – 2004 m. ataskaitas apie programos lėšų panaudojimą, nurodė, kad kai kurios savivaldybės nesilaikė Aplinkosauginių priemonių sąrašė (2003-11-05 AM įsakymas Nr. 533) nurodytų reikalavimų ir panaudojo lėšas ne pagal paskirtį:

- 2003 m. – Vilniaus miesto (204,7 tūkst. Lt) ir Palangos miesto (28,9 tūkst. Lt), Marijampolės (12,5 tūkst. Lt), Vilkaviškio rajono (10,0 tūkst. Lt), Kazlų Rūdos rajono (12,9 tūkst. Lt), Mažeikių rajono (1203,9 tūkst. Lt), Pakruojo rajono (3,9 tūkst. Lt), Radviliškio rajono (37,2 tūkst. Lt), Utenos rajono (31,4 tūkst. Lt) ir Zarasų rajono (9,4 tūkst. Lt).

- 2004 m. – Vilniaus miesto (19,0 tūkst. Lt), Radviliškio rajono (34,9 tūkst. Lt), Jonavos rajono (5,4 tūkst. Lt), Ukmergės rajono (9,5 tūkst. Lt), Šalčininkų rajono (1,8 tūkst. Lt), Mažeikių rajono (165,6 tūkst. Lt), Kauno miesto (480,0 tūkst. Lt).

Aplinkos ministerijai pavaldūs RAAD yra biudžetinės įstaigos, gaunančios finansavimą iš valstybės biudžeto. Vadovaujantis RAAD nuostatų II straipsniu, departamentai turi kontroliuoti, ar savivaldybės tikslingai naudoja savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas. Aplinkos ministerija, apibendrinama 2003 m. ataskaitas apie Savivaldybių aplinkos

apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymą, nurodė, kad savivaldybės skyrė 107,2 tūkst. Lt regioniniams aplinkos apsaugos departamentams 7 lentelė.

7 lentelė

2003 m. RAAD Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų paskirstymas

Savivaldybė, skyrusi departamentui lėšas	Savivaldybės skirta lėšų suma, tūkst. Lt	Regiono aplinkos apsaugos departamentas, gavęs iš savivaldybės lėšas	Departamento gauta lėšų suma, tūkst. Lt
Alytaus m.	4,0	Alytaus RAAD	4,0
Klaipėdos r.	14,9	Klaipėdos RAAD	62,4
Skuodo r.	8,0		
Šilalės r.	9,0		
Šilutės r.	3,5		
Tauragės r.	12,5		
Palangos m.	10,0		
Pagėgių r.	4,5		
Šakių r.	3,0	Marijampolės RAAD	8,0
Vilkaviškio r.	5,0	Šiaulių RAAD	32,8
Akmenės r.	6,0		
Joniškio r.	5,0		
Pakruojo r.	0,8		
Plungės r.	5,0		
Radviliškio r.	6,0		
Telšių r.	10,0		

Aplinkos ministerija 2004-04-08 raštu Nr. (9-2)-D8-2791 paprašė RAAD-ų užtikrinti, kad Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos nebūtų naudojamos RAAD reikmėms finansuoti. Atsakydamas į Valstybės kontrolės 2005-03-24 raštą Nr. S-(2020-1.101)-46 Kauno RAAD pateikė 2004 m. Savivaldybių ataskaitas „Dėl savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo“, iš kurių nustatėme:

- Raseinių rajono savivaldybė iš specialiosios savivaldybių programos lėšų suteikė 19,0 tūkst. Lt materialinę paramą Kauno RAAD Raseinių rajono agentūrai aplinkosauginei veiklai vykdyti.
- Kauno rajono savivaldybė skyrė 25,0 tūkst. Lt lėšų iš specialiosios programos Kauno rajono aplinkos apsaugos agentūrai automobiliui įsigyti.

Aplinkos ministerija 2003 m. nesikreipė į VMI dėl programos lėšų, panaudotų nenumatytiems tikslams, išieškojimo ne ginčo tvarka, nors tai numatyta Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str. 4 d., bet įspėjo savivaldybes ir paprašė jas pateikti papildomus paaiškinimus, nurodant tokių sprendimų priėmimo motyvus.

Kai kurios savivaldybės nepanaudojo sukauptų programos lėšų ir turėjo didelius šių lėšų likučius: 2003 m. nepanaudota 5,4 mln. Lt, arba 18,7 %, o 2004 m. 9,3 mln. Lt, t.y. 27,6 % visų savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų. Daugiausiai programos lėšų nepanaudojo šios savivaldybės (8 ir 9 lentelės).

Nepanaudoti savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų likučiai

Savivaldybė	2003 m.	
	Likutis metų pradžioje, tūkst. Lt	Likutis metų pabaigoje, tūkst. Lt
Alytaus m. (Alytaus RAAD)	131,6	81,4
Druskininkų m. (Alytaus RAAD)	237,3	184,9
Tauragės r. (Klaipėdos RAAD)	404,1	374,8
Radviliškio r. (Šiaulių RAAD)	102,2	306,1
Trakų r. (Vilniaus RAAD)	202,2	115,2
Vilniaus m. (Vilniaus RAAD)	2208,7	308,6

Savivaldybė	2004 m.	
	Likutis metų pradžioje, tūkst. Lt	Likutis metų pabaigoje, tūkst. Lt
Mažeikių r. (Šiaulių RAAD)	428,8	2749,1
Panevėžio m. (Panevėžio RAAD)	0,3	269,1
Kauno r. (Kauno RAAD)	657	1065,6
Radviliškio r. (Šiaulių RAAD)	335,2	525
Trakų r. (Vilniaus RAAD)	115,2	226

6.2. Mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymas LAAIF

Pagal Lietuvos Respublikos Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 10 straipsnį, 30 proc. mokesčio už aplinkos teršimą (išskyrus mokesčių už aplinkos teršimą gaminio ir pakuotės atliekomis) mokama į valstybės biudžetą ir naudojama Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programoje numatytiems aplinkos apsaugos investiciniams projektams finansuoti.

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas finansuoja Lietuvoje nustatyta tvarka įregistruotų ir vykdančių ūkinę veiklą juridinių asmenų, taip pat fizinių asmenų bei savivaldybių aplinkosauginius investicinius projektus, jei jų įgyvendinimas mažina neigiamą ūkinės veiklos įtaką aplinkai. Projektų finansavimo tvarka patvirtinta aplinkos ministro 2004-07-16 įsakymu Nr. 437 „Dėl viešosios įstaigos Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo investicinių projektų finansavimo ir priežiūros tvarkos patvirtinimo“.

Projektai Fondo lėšomis finansuojami teikiant subsidijas, dotacijas ir paskolas. 2003 m. LAAIF pervesta 9327,1 tūkst. Lt (LAAIF duomenimis), fondas panaudojo 9274,5 tūkst. Lt, iš jų – 8753,3 tūkst. Lt aplinkosauginių projektų finansavimui. 2004 m. VMI Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondui pervedė 13497,7 tūkst. Lt (LAAIF duomenimis), fondas panaudojo 13541,2 tūkst. Lt, iš jų 12618,1 tūkst. Lt aplinkosauginių projektų finansavimui.

LAAIF finansuoja tiek įmonių, tiek ir savivaldybių įmonių projektus 10 lentelė.

10 lentelė

LAAIF finansuoti aplinkosauginiai projektai

Metai	Projektai		
	Savivaldybių	Įmonių	Viso
2003	11	13	24
2004	15	14	29

Savivaldybių projektams finansuoti faktiškai 2003 m. skirta: paskoloms suteikti 10842,2 tūkst. Lt, palūkanų subsidijoms – 251,6 tūkst. Lt, o įmonėms atitinkamai 7583,5 tūkst. Lt paskoloms ir 153,9 tūkst. Lt palūkanų subsidijoms. Savivaldybių projektų finansavimui 2004 m. faktiškai suteikta: 1635,2 tūkst. Lt paskolų, 752,6 tūkst. Lt – subsidijų, o įmonėms 3803,3 tūkst. Lt paskolų ir 668,2 tūkst. Lt subsidijų.

Kaip jau minėjome taršą mažinančias aplinkosaugines priemones finansuoja savivaldybės ir LAAIF. Savivaldybės gauna 70 proc. mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių, o LAAIF – 30 proc. Savivaldybės aplinkosauginių projektų įgyvendinimui gali gauti LAAIF lėšų. 2003 – 2004 m. LAAIF lėšos aplinkosauginių projektų finansavimui skirtos ir tose savivaldybėse, kurios nepanaudojo Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų, pvz.:

- Tauragės rajono savivaldybė 2003-01-01 turėjo 404,2 tūkst. Lt likutį ir 2004-01-01 – 374,8 tūkst. Lt likutį, o LAAIF 2003 m. Tauragės miesto gatvių ir apšvietimo tinklų rekonstrukcijai skyrė – 959,0 tūkst. Lt paskolą ir 287,0 tūkst. Lt paskolos subsidiją.

- Elektrėnų rajono savivaldybė 2003-01-01 turėjo 122,1 tūkst. Lt likutį, 2004-01-01 – 407,1 tūkst. Lt likutį, o LAAIF 2003 m. Elektrėnų rajono savivaldybei Naftos produktų valymo iš lietaus nuotekų projektui skyrė – 393,3 tūkst. Lt paskolą ir 98,3 tūkst. Lt paskolos subsidiją.

6.3. Mokesčio už aplinkos teršimą gaminio ir pakuotės atliekomis paskirstymas ir panaudojimas

Aplinkos ministras 2004-03-04 įsakymu Nr. D1-94 „Dėl gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų naudojimo tvarkos ir tarybos darbo reglamento bei tarybos sudėties patvirtinimo“ patvirtino:

- Gaminų ir pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų naudojimo tvarką;
- Gaminų ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų panaudojimo tarybos darbo reglamentą;
- Gaminų ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų panaudojimo tarybos sudėtį ir tarybos narių kadenciją.

Gaminio ar pakuotės atliekų tvarkymo programos tikslas – finansinėmis priemonėmis remti apmokestinamųjų gaminių ar pakuotės atliekų panaudojimą ar perdirbimą, kompensuojant įmonių išlaidas, atsirandančias vykdant Atliekų tvarkymo įstatyme numatytas priemones.

Aplinkos ministras 2004-06-04 įsakymu Nr. D1-315 „Dėl gaminio ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų panaudojimo sąmatos patvirtinimo“ patvirtino Gaminų ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų panaudojimo 2004 m. sąmatą, kurioje numatė 7269,3 tūkst. Lt pajamų (3151,2 tūkst. Lt arba 43,3 proc. už apmokestinamuosius gaminius ir 4118,1 tūkst. Lt arba

56,7 proc. už apmokestinamąją pakuotę) ir 7269,3 tūkst. Lt išlaidų (3100,0 tūkst. Lt arba 42,6 proc. apmokestinamųjų gaminių panaudojimo (perdirbimo) sąnaudų kompensavimui, – 3950,0 tūkst. Lt arba 54,3 proc., apmokestinamosios pakuotės panaudojimo (perdirbimo) išlaidų kompensavimui, programos administravimo išlaidoms – 100,0 tūkst. Lt arba 1,4 proc. ir 119,3 tūkst. Lt arba 1,7 proc.). Aplinkos ministerijos duomenimis, 2004 m. panaudota 75,6 tūkst. Lt, iš jų 45,6 tūkst. Lt mokesčių mokėtojų konsultavimui pakuočių ir apmokestinamųjų gaminių bei mokesčių apskaitos klausimais, t. y. 2004 m. panaudota tik 1,0 proc. sąmatoje numatytų lėšų.

Aplinkos ministerijos viešojo pirkimo komisija 2004-08-23 (protokolo Nr. P-2) patvirtino metalinės, popierinės (kartoninės), stiklinės ir plastikinės pakuočių atliekų surinkimo ir perdirbimo sąnaudų dalinio kompensavimo atvirojo konkurso sąlygas ir, paskelbusi apie tai „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ ir „Official Journal“ leidinyje, pradėjo pirkimo procedūras. Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-10-27 raštu Nr. 4S-24-2090 „Dėl pirkimo procedūrų įvertinimo“ informavo, kad „Perkančioji organizacija sudarydama pirkimo dokumentus pažeidė Įstatymo 20 straipsnio 4 dalies reikalavimus ir įpareigojo Aplinkos ministerijos bendrųjų reikalų departamentą nutraukti pirkimo procedūras. Aplinkos ministerijos viešojo pirkimo komisija 2004-11-03 (protokolas Nr. D-1) nutarė nutraukti plastikinės, stiklinės, popierinės (kartoninės) ir metalinės pakuotės atliekų surinkimo ir perdirbimo paslaugų viešųjų pirkimų procedūras.

Aplinkos ministerijos viešojo pirkimo komisija 2004-12-24 (protokolo Nr. D-3) patvirtino naujas metalinės, popierinės (kartoninės), stiklinės ir plastikinės pakuočių atliekų surinkimo ir perdirbimo sąnaudų dalinio kompensavimo atvirojo konkurso sąlygas ir paskelbė apie tai „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ (Nr. 64, 66, 67, 69) ir „Official Journal“ leidinyje. Įvykus konkursams, pasirašytos gaminio ir pakuotės atliekų perdirbimo sutartys (3 priedas).

Iš 2004 m. Gaminio ir pakuotės atliekų programos sąmatoje numatytų 7269,3 tūkst. Lt lėšų panaudota 75,6 tūkst. Lt, o gaminių ir pakuotės atliekų perdirbimui sudaryta sutarčių už 1130,0 tūkst. Lt (3 priedas). 2005 m. Gaminio ir pakuotės atliekų programoje numatyta panaudoti 11001,0 tūkst. Lt, o gaminių ar pakuotės atliekų perdirbimui sudaryta sutarčių už 3396,9 tūkst. Lt (3 priedas). Aplinkos ministerijos darbuotojų teigimu, pagrindinės programos mažo lėšų panaudojimo priežastys – dar kuriami gaminių ir pakuočių atliekų perdirbimo pajėgumai ir ilgai užtrunkančios pirkimo procedūros.

7. Mokesčių už aplinkos teršimą apskaičiavime ir paskirstyme dalyvaujančių institucijų bendradarbiavimas

Šios ataskaitos 1 skyriuje minėjome, kad įmonės ataskaitas apie taršą pateikia RAAD, o mokesčių apskaičiavimo deklaracijas – RAAD ir Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms. RAAD atlikę ataskaitų ir duomenų patikrinimus suveda ataskaitų duomenis į Aplinkos apsaugos agentūros duomenų sistemą, o AVMI į VMI mokesčių duomenų bazes. Ankstesniuose ataskaitos skyriuose minėjome, kad kol kas AAA ir RAAD neturėjo galimybės lyginti savo duomenų su VMI mokesčių už aplinkos teršimą duomenų bazėmis. Aplinkos apsaugos agentūra nurodė, kad ataskaitas apie oro taršą iš stacionarių šaltinių 2003 m. pateikė 1081 įmonė, 2004 m – 1078 įmonės, o ataskaitas apie nuotekų išleidimą atitinkamai 2003 – 887 įmonės ir 2004 – 913 įmonių bei nurodė, kad tiksliausią veikiančių įmonių skaičių turi Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, kurio duomenų bazėse nurodoma, kad 2003 m. ir 2004 m. Lietuvoje veikė – 54,8 ir 56,2 tūkst. įmonių.

Mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymą reglamentuoja teisės aktai, tačiau surinktų lėšų skirstymą aplinkosauginėms priemonėms ir efektyvų šių lėšų panaudojimą lemia nuolatinis institucijų tarpusavio bendradarbiavimas. Audito metu nustatyta, kad toks bendradarbiavimas dabartiniu metu yra nepakankamas:

Aplinkos ministerija mokesčių už taršą paskirstymo ir panaudojimo procese koordinuoja jai pavaldžių institucijų: RAAD, LAAIF ir AAA veiklą, taip pat vykdo savivaldybių aplinkos apsaugos specialiosios programos priežiūrą. Ministerijai teikiama Aplinkos apsaugos agentūros apdorota informacija apie taršą ir VMI informacija apie mokesčius už aplinkos teršimą. Nors ministerija ir surenka iš savivaldybių ataskaitas apie Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimą, ministerija apie šių lėšų panaudojimą savivaldybėse neinformuoja LAAIF, todėl pastarasis skiria lėšas ir toms savivaldybėms, kurios turi pakankamai nepanaudotų Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų.

Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai nedalyvauja skirstant savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas, pagal savo kompetenciją jie įvertina pareiškėjų pateiktus dokumentus dėl paramos gavimo bei teikia pažymą apie projekto atitikimą aplinkosauginiams reikalavimams. Kai kurie RAAD konsultuoja savivaldybes, formuojant Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programų sąmatas.

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo lėšų paskirstyme savivaldybės tiesiogiai nedalyvauja. Lėšų paskirstyme dalyvauja Priežiūros taryba, į kurios sudėtį įeina 4 nariai iš Aplinkos ministerijos, 1 Lietuvos Respublikos Seimo atstovas, po 1 narį iš: Ūkio ir Finansų ministerijų, Lietuvos pramoninkų konfederacijos, Lietuvos darbdavių konfederacijos, Lietuvos žemės ūkio akademijos, Lietuvos žaliųjų judėjimo ir Savivaldybių asociacijos. LAAIF tiesiogiai

bendradarbiauja su tomis savivaldybėmis, kurios kreipiasi dėl projektų finansavimo, tačiau negauna informacijos apie pačių savivaldybių lėšomis finansuojamus projektus.

IŠVADOS

1. Lietuvoje nesukurti įmonių, teršiančių aplinką, sąrašai, nenustatytos jų tvarkymo taisyklės, taip pat neaišku, kas juos turėtų tvarkyti. Įmonių pateiktų ataskaitų ir deklaracijų duomenų pagrindu sukurtos (kuriamos) teršalų apskaitos ir mokesčių apskaitos sistemų duomenų bazės iki šiol funkcionavo kaip atskiros Aplinkos apsaugos agentūros ir Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenų bazės, kurių duomenis dėl techninių priežasčių sunku lyginti. Tai rodo, kad kol kas nesukurta informacinė apskaitos ir kontrolės sistema, leidžianti patikimai nustatyti teršėjų skaičių, taršos mastą ir užtikrinti mokesčių už aplinkos teršimą surinkimą. 2003-2004 m. į valstybės biudžetą buvo planuota gauti 101,6 mln. Lt pajamų iš mokesčio už aplinkos teršimą, faktiškai gauta 36,7 mln. Lt arba 36 proc. planuoto pajamų dydžio.

2. Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių, kurios gali būti potencialiais mokesčių už aplinkos teršimą mokėtojais skaičius yra didesnis nei skaičius įmonių, pateikusių ataskaitas apie aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių. Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai neturi vieningos praktikos nustatant potencialių teršėjų skaičių, nėra nustatyta, kokių duomenų pagrindu turėtų būti sudaromi galimų teršėjų sąrašai.

3. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis ataskaitas apie apmokestinamuosius gaminius ir pakuotes turėtų pateikti 10 – 15 tūkst. įmonių, o pateikia apie 6 tūkst. įmonių. Aplinkos ministerija kartu su VMI dabartiniu metu dar nebaigė kurti apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių duomenų bazių, kuriose būtų kaupiami mokesčių už apmokestinamuosius gaminius ir pakuotes deklaracijų duomenys.

4. Lietuvos Respublikoje veikiančių mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių lėšų skirstymo ir panaudojimo kontrolės sistema neužtikrina šias lėšas skirstančių Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo ir savivaldybių bendradarbiavimo. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas, administruodamas 30% surinktų mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių, skiria lėšas savivaldybių investiciniams aplinkos apsaugos projektams, tačiau ne visais atvejais turi informaciją, kaip savivaldybės panaudojo į jų biudžetus gautą mokesčių už aplinkos teršimą iš stacionarių ir mobilių taršos šaltinių lėšų dalį.

5. Įmonių išlaidų, patirtų panaudojant ar perdirbant gaminių ar pakuotės atliekas, kompensavimo procesas pradėtas, tačiau gaminių ir pakuotės atliekų perdirbimo ir programos lėšų skirstymo ir panaudojimo sistemos dar kuriamos, todėl iš 2004 m. Gaminio ir pakuotės atliekų

programos sąmatoje numatytų 7269,3 tūkst. Lt lėšų panaudota 75,6 tūkst. Lt, o gaminių ir pakuotės atliekų perdirbimui sudaryta sutarčių už 1130,0 tūkst. Lt. 2005 m. Gaminio ir pakuotės atliekų programoje numatyta panaudoti 11001,0 tūkst. Lt, o gaminių ar pakuotės atliekų perdirbimui sudaryta sutarčių už 3396,9 tūkst. Lt. sumai.

6. Mokesčiai už aplinkos teršimą 2003 m. sudarė 91,3 %, o 2004 m. – 84,9 % visų Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų. Dauguma savivaldybių (2003 m. – 46, o 2004 m. – 43 iš 60) nesilaikė Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatyme numatyto reikalavimo ne mažiau 70 % programos lėšų naudoti gamtos saugos objektams projektuoti, statyti, rekonstruoti, eksploatuoti, aplinkos teršimo šaltiniams pašalinti bei kompensuoti aplinkai padarytą žalą. Aplinkos ministerijai pavaldūs regioniniai aplinkos apsaugos departamentai netinkamai vykdė jiems pavestą funkciją kontroliuoti, ar savivaldybės tikslingai naudoja savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas.

7. Aplinkos ministerija, nustačiusi 2003 m. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo nenumatytiems tikslams atvejus, nesikreipė į VMI dėl šių lėšų, išieškojimo ne ginčo tvarka, nors tai numatyta Lietuvos Respublikos Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str. 4 d. Ministerijos prašymu, savivaldybės skyrusios aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas regioniniams aplinkos apsaugos departamentams, turi pateikti papildomus paaiškinimus, nurodant tokių sprendimų priėmimo motyvus.

REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai iki 2005-12-01:

1. Išanalizuoti galimybes sudaryti įmonių, kurios gali būti potencialiais mokesčių už aplinkos teršimą mokėtojais, informacinę bazę, nustatyti tokios informacijos tvarkymo ir duomenų derinimo tarp atsakingų institucijų taisykles.

2. Išnagrinėti galimybę susieti Aplinkos apsaugos agentūros ataskaitų apie aplinkos teršimą ir Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių už aplinkos teršimą deklaracijų duomenis su GIN ir TIPK leidimų apskaitos sistema.

3. Gavus ir išanalizavus papildomą informaciją iš savivaldybių apie aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo nenumatytiems tikslams atvejus, kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos dėl Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų išieškojimo, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str. 4 d.

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai kartu su Lietuvos Respublikos Finansų ministerija, Statistikos departamentu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir valstybės įmone „Registrų centras“ iki 2005-12-01:

4. Peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius institucijų veiksmus nustatant teršėjų skaičių, taršos mastą bei administruojant mokesčių už aplinkos teršimą surinkimą, ir pateikti siūlymus dėl jų tobulinimo, užtikrinant nuolatinį suinteresuotų institucijų bendradarbiavimą mokesčio už aplinkos teršimą skaičiavimo, mokėjimo ir kontrolės procese.

Veiklos audito 2-ojo departamento
direktorė

Zita Valatkienė

Veiklos audito vyriausiasis valstybinis
auditorius

Antanas Aliulis

Aplinkos ministras
Arūnas Kundrotas

Kai kuriose Europos šalyse taikomi mokesčiai už taršą

Šalis	Emisijos	Mokesčių struktūra	Tarifų didinimas, kai viršijami išmetimų limitai.	Gautų mokesčių už aplinkos teršimą paskirstymas	Priemonės: A – baudos, C – įmonių uždarymas, D – teismo sprendimas
Bulgarija	16 oro ir 27 vandens	Tik baudos už limitų viršijimą	Netaikoma	70 proc. nacionaliniam aplinkos apsaugos fondui, 30 proc. regioniniams fondams	
Čekijos respublika	90 oro ir 5 vandens	Pagrindinis tarifas ir bauda	1,5 karto didesnis tarifas	100 proc. nacionaliniam aplinkos fondui	A, C
Estija	139 oro ir 8 vandens	Pagrindinis tarifas ir bauda	Didinama nuo 5 iki 500 kartų	50 proc. nacionaliniam aplinkos fondui, 50 proc. regioniniams fondams	A, D
Vengrija	150 oro ir 32 vandens	Tik bauda už limitų viršijimą	Netaikoma	70 proc. nacionaliniam aplinkos apsaugos fondui, 30 proc. regioniniam fondui	A, D
Latvija	Vandens ir oro nelimituojama	Iki limito – pagrindinis tarifas	4 kartus didesnis tarifas	25 proc. valstybės biudžetui, 75 proc. savivaldybių biudžetams; baudos nacionaliniam aplinkos apsaugos fondui	A
Lietuva	Vanduo ir oras nelimituojamas	Skiriasi nuo emisijų lygio	10 kartų didesnis tarifas	30 proc. mokama į valstybės biudžetą 70 proc. mokama į savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiąsias programas	A
Lenkija	62 oro ir 6 vandens	Pagrindinis tarifas ir bauda,	10 kartų didesnis	35 proc. nacionaliniam aplinkos apsaugos fondui, 55 proc. regioniniams ir 10 proc. vietiniams fondams.	Nežinoma
Rusija	Virš 100 oro ir vandens	Pagrindinis tarifas ir bauda	5 kartus didesnis	10 proc. valstybės biudžetui, 30 proc. nacionaliniam aplinkos fondui, 60 proc. regioniniams fondams	A, B, C
Slovakija	123 oro ir 5 vandens	Pagrindinis tarifas ir bauda	1,5 karto didesnis	100 proc. nacionaliniam aplinkos apsaugos fondui	AD

*Šaltinis: mokesčių už aplinkos taršą sistemos pertvarkymo grupės pasiūlymai dėl „Mokesčių už aplinkos teršimo sistemos pertvarkymo“.

Lietuvos Respublikoje nustatyti mokesčio už aplinkos teršimą tarifai, Lt/t

Teršalai/ Transporto priemonė ir kuras	Metai / tarifai					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1	2	3	4	5	6	7
1. Atmosferos teršalai (stacionarūs šaltiniai)						
Nustatyti SO(2) tarifai	206	225	268	288	311	311
Pasiūlyti darbo grupės	196	216	228	249	-	-
1996 m. Harvardo universiteto rekomendacijose dėl mokesčių už oro teršimą tarifų (Draft recommendations revision of air pollution charge rates in Lithuania) toliau tekste HIID	224	240	260	278	-	-
Nustatyti NO(x) tarifai	386	386	405	479	587	587
Pasiūlyti darbo grupės	354	389	495	567	-	-
HIID rekomendacijos	337	400	490	580	-	-
Nustatyti Vanadžio pentoksido tarifai	11485	11485	11485	11485	11485	11485
Pasiūlyti darbo grupės	-	-	-	-	-	-
HIID rekomendacijos	-	-	-	-	-	-
Nustatyti kietųjų dalelių (organinių ir neorganinių) tarifai	184	184	184	184	184	184
Pasiūlyti darbo grupės	126	126	132	137		
HIID rekomendacijos	126	126	130	133	-	-
Nustatyti CO ₂ tarifai	-	-	-	-	-	-
Pasiūlyti darbo grupės	-	-	-	-	-	-
HIID rekomendacijos	0.2	0.2	0.2	0.2	-	-
Nustatytos teršalų grupės						
I	1210	1210	1210	1210	1210	1210
II	570	570	570	570	570	570
III	74	74	74	74	74	74
IV	13	13	13	13	13	13
2. Vandens teršalai						
Nustatyti BDS (7) tarifai	485	573	649	714	765	765
Pasiūlyti darbo grupės	672	702	736	773	-	-
1996 m. Harvardo universiteto rekomendacijose dėl mokesčių už vandens teršimą tarifų (Draft recommendations revision of water pollution charge rates in Lithuania) toliau tekste HIID (BDS5)	702	815	900	990	-	-
Nustatyti bendrojo azoto tarifai	435	435	435	550	600	600
Pasiūlyti darbo grupės	670	700	734	771	-	-
HIID rekomendacijos	363	363	363	363	-	-
Nustatyti bendrojo fosforo tarifai	1480	1480	1480	2000	3000	3000
Pasiūlyti darbo grupės	1232	1232	1232	1232	-	-

1	2	3	4	5	6	7
HIID rekomendacijos	1232	1232	1232	1232	-	-
Nustatyti suspenduotų medžiagų tarifai	86	210	248	281	309	309
Pasiūlyti darbo grupės	133	139	146	153	-	-
HIID rekomendacijos	244	269	288	300	-	-
Nustatyti sulfatų tarifai	2	2	2	2	2	2
Pasiūlyti darbo grupės	-	-	-	-	-	-
Nustatyti chloridų tarifai	9	9	9	9	9	9
Pasiūlyti darbo grupės	-	-	-	-	-	-
Nustatytos teršalų grupės						
I	8700460	8700460	8700460	8700460	8700460	792710
II	792710	792710	792710	792710	792710	792710
III	129250	129250	129250	129250	129250	792710
IV	29290	29290	29290	29290	29290	792710
V	2871	2871	2871	2871	2871	792710
Nustatyti mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifai						
1. Motorinės transporto priemonės su vidaus degimo varikliais, kurių kuras	Benzinas				21	24
	Dyzelinas				22	26
	Suskystintos naftos dujos				20	23
	Suslėgtos gamtinės dujos				16	19
2. Laivai	Benzinas				32	39
	Dyzelinas				34	41
	Mazutas, kurio sieringumas ≤0,5 proc.				8	10
	Mazutas, kurio sieringumas =0,5 – 1,5 proc.				14	16
	Mazutas, kurio sieringumas =1,5 – 2,5 proc.				20	22
3. Geležinkelių transporto priemonės	Dyzelinas				32	39
4. Lėktuvų pakilimo nusileidimo ciklas	Dyzelinas				5	6

Gaminio ir pakuotės atliekų tvarkymo programoje numatytos lėšos ir duomenys apie konkursus

Eil. Nr.	Gaminio ar pakuotės atliekų pavadinimas	2004 m. Šamatoje numatyta išlaidų suma, tūkst. Lt	2005 m. šamatoje numatyta išlaidų suma, tūkst. Lt	Atliekų perdirbimui sudarytos sutartys			
				Įmonė	Data	Atliekų kiekis, t	Perdirbimo kaina, tūkst. Lt
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Apmokestinamųjų gaminių atliekų panaudojimas (perdirbimas)	3100,0	4900,0				37,8
1.1.	Padangų atliekų	3000,0	1500,0	AB „Akmenės cementas“	2005-01-25	4000	37,8
1.2.	Akumuliatorių atliekų	0,0					
1.3.	Gyvsidabrio lempų atliekų	0,0	300,0				
1.4.	Galvaninių elementų atliekų	100,0	1200,0				
1.5.	Degalų arba tepalų filtrų atliekų (2005 m. šamatoje oro filtrų ir amortizatorių atliekų)	0,0	1500,0				
1.6.	Išsiurbimo oro filtrų atliekų	0,0					
1.7.	Automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių atliekų						
1.8.	Kitos išlaidos, skirtos priemonėms, susijusioms su apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymu ir švietimu		400,0				
2.	Pakuotės atliekų panaudojimas perdirbimas	3950,0	5200,0				2458,1
2.1.	Stiklinės pakuotės atliekų (2005 m. 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)	1500,0	4800,0	Iš viso:		3580	1374,0
				UAB „Dzūtra“	2005-06-13	1400	504,0
				UAB „Venituras“	2005-06-17?	1000	398,0
				UAB „Žalvaris“	2005-06-10	1180	472,0
2.2.	Plastikinės pakuotės atliekų	1550,0	neskirta	Iš viso:		956	669,1
				UAB „Dzūtra“	2005-06-13	200	216,2
				UAB „Venituras“	2005-06-17?	250	203,7
				UAB „Veeko“	2005-05-06	400	140,0
				UAB „Žalvaris“	2005-06-10	106	109,2
2.3.	Kombinuotos pakuotės atliekų	0,0	neskirta				
2.4.	Metalinės pakuotės atliekų	500,0	neskirta			400	145,0
				UAB „Venituras“	2005-06-17?	200	69,0
				UAB „Žalvaris“	2005-06-10	200	76,0

1	2	3	4	5	6	7	8
2.5.	Popierinės ir kartoninės pakuotės atliekų	400,0	neskirta	Iš viso:		3000	270,0
				UAB „Dzūtra“	2005-06-13	1000	91,0
				UAB „Venituras“	2005-06-17?	1000	98,0
				UAB „Šiaulių antrinės žaliavos“	2005-06-08	1000	81,0
2.6.	Kitos išlaidos, skirtos priemonėms, susijusioms su pakuotės atliekų tvarkymu ir švietimu	0,0	400,0				
3.	Programos administravimo išlaidos	100,0	300,0				300,0
4.	Kitos išlaidos	119,3	601,0				601,0
4.1.	Gamintojų ir importuotojų, atliekų tvarkytojų registras		400,0				
4.2.	Kitos išlaidos		201,0				
	Iš viso išlaidų pagal sąmatą arba pagal sutartis	7269,3	11001,0				3396,9